

วารสาร

ส่งเสริม การเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร

ก้าวสู่ วัฒนธรรมองค์กรดิจิทัล

มุ่งบริการเกษตรกรด้วยความเป็นเลิศ

- ▶ **เกษตรต่างแดน**
ออสเตรเลียขับเคลื่อนภาคการเกษตรปรับตัวให้เท่าทัน
สภาพภูมิอากาศด้วย CSA
- ▶ **เกษตรรู้สู้ภัยพิบัติ**
การใช้ปุ๋ยในนาข้าวที่เหมาะสมตามระยะการเจริญเติบโตของข้าว
- ▶ **สาระเกษตร**
"Agrivoltalic" ตัวช่วยยกระดับภาคการเกษตร
ภายใต้แนวคิด ESG

04
16
22

เชิญชวน เกษตรกรแจ้งขึ้นทะเบียน และปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรให้เป็นปัจจุบัน

หลังจากทำการเพาะปลูกพืชแล้ว 15 วัน หากเป็นไม้ผลหรือไม้ยืนต้น ให้แจ้งขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้ เมื่อทำการเพาะปลูกแล้ว 30 วัน และปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรทุกปี เพื่อเป็นการยืนยันตัวตน รวมถึงเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านพืชและสนับสนุนโครงการมาตรการภาครัฐต่าง ๆ

แจ้งขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลได้ที่

1. แจ้งผ่าน Farmbook Application

Android

iOS

2. แจ้งผ่าน e-Form ที่ <https://efarmer.doe.go.th>
3. แจ้งผ่าน ThaiD Application
4. ศูนย์บริการเกษตรกรผู้รุดราช ณ สำนักงานเกษตรอำเภอ (ตามที่ตั้งแปลง)

เอกสารที่ต้องแสดง

1. บัตรประจำตัวประชาชนตัวจริง หรือ บัตรประจำตัวประชาชนดิจิทัลของ ThaiD App
2. หลักฐานการใช้ที่ดิน

การแจ้งข้อมูลเป็นเท็จมีความผิดตามกฎหมายอาญา

- ▶ มาตรา 137 ต้องโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- ▶ มาตรา 267 ต้องโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหว และองค์ความรู้ด้านการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร ผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้ที่

กรมส่งเสริมการเกษตร

เกษตรมาแล้ว

เกษตรมาแล้ว

ศูนย์ข่าวกรมส่งเสริมการเกษตร
<https://doanews.doe.go.th>

<https://www.doe.go.th/คลังความรู้>

สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร
คลื่น AM 1386 KHz.
www.am1386.com

ห้องสมุดกรมส่งเสริมการเกษตร
<https://library.doe.go.th>

วัตถุประสงค์:

เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตรและเป็นสื่อกลางในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งอุดมการณ์ในการทำงานเพื่อเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทุกระดับ

ที่ปรึกษา :

นายพีรพันธ์ คอทอง
นายพีททัศน์ อุ่นจิตตพันธ์
นายครองศักดิ์ สงรักษา
นายวีรศักดิ์ บุญเชิญ
นายสุริยะ คำปวง
นางอมรทิพย์ ภิรมย์บุรณ์

อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่
รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี

อำนวยการ :

นางสาวพนิดา ธรรมสุรักษ์
ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร
นางสาวอำไพพงษ์ เกษเทียน

บรรณาธิการ :

ผู้ช่วยบรรณาธิการ :

นายวรรณวิทย์ เฉลยผล
นางสาวสมิทธิณี ขาวศรี

กองบรรณาธิการ :

นายสุรนนท์ หล้ารั้ว
นายพศุตม์พงศ์ ชัยวงศ์
นายณัฐพิสิษฐ์ จารุงศ์
นางสาวสรุยา เทียงสุข
นางสาวชนกชนม์ ชิมงาม

จัดทำโดย :

กลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร
สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี
กรมส่งเสริมการเกษตร
โทรศัพท์ : 0 2579 9546

พิมพ์ที่ :

E-mail : agrimedia1.3@gmail.com

พิมพ์ที่ :

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

อ่านวารสารส่งเสริมการเกษตร ฉบับ e-Book ได้ที่นี่

02

Smart DOAE

เทคนิค 3E's เพื่อการตรวจสอบการดำเนินงาน (Performance Audit)

04

เกษตรต่างแดน

ออสเตรเลียขับเคลื่อนภาคการเกษตร ปรับตัวให้เท่าทันสภาพภูมิอากาศด้วย CSA

07

เกษตรมูลค่าสูง

เพิ่มผลผลิตลำไยแปลงใหญ่ตำบลริมปิง จังหวัดลำพูน ด้วยงานวิจัยค่าดัชนีคลอโรฟิลล์

09

เกษตรพันธุ์ดี

เมล็ดพันธุ์พืชผักพันธุ์ดี สร้างโอกาสเกษตรกรให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

11

เรื่องจากปก

กรมส่งเสริมการเกษตรก้าวสู่วัฒนธรรมองค์กรดิจิทัล มุ่งบริการเกษตรกรด้วยความเป็นเลิศ

16

เกษตรรัฐสู่ภัยพิบัติ

การใช้ปุ๋ยในนาข้าวที่เหมาะสมตามระยะ การเจริญเติบโตของข้าว

18

เกษตรรสอบกิส

จังหวัดอำนาจเจริญจัดหลักสูตรหมอมืออาชีพชุมชน พัฒนาเกษตรกรด้านอารักขาพืช ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่

20

ชัชวาล DOAE

22

สาระเกษตร

“Agrivoltalic” ตัวช่วยยกระดับภาคการเกษตร ภายใต้อแนวคิด ESG

25

เกษตรตำบล คนปลูกคน

อรพรรณ ชูติวดีน สำนักงานเกษตรอำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา เกษตรตำบลต้นแบบ จากโครงการผลิตสื่อและขยายผลเกษตรตำบลต้นแบบ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”

28

เกษตร Next Gen

การสร้างความร่วมมือในการพัฒนาเกษตรกรไทย กับญี่ปุ่น ความเป็นมาของการจับมือระหว่าง กรมส่งเสริมการเกษตรกับวิทยาลัยเกษตรกรรมโคอิบุจิ

30

เกษตร Digital

แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ของกรมส่งเสริมการเกษตร ตอนจบ

ในปกหลัง Update สื่อเกษตร

ดินดี พืชดี เกษตรกรแฮปปี้

บอกกล่าวเล่าสืบ

คำกล่าวที่ว่างงานเลี้ยงย้อมมีวันเล็กรา

เช่นเดียวกับวารสารส่งเสริมการเกษตร ฉบับเดือนกันยายน - ตุลาคม ฉบับนี้ซึ่งเป็นฉบับสุดท้ายของปีงบประมาณ 2567 พวกเราทีมงานวารสารส่งเสริมการเกษตร เป็นเกียรติที่ได้เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยขับเคลื่อนการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเกษตร และเป็นพื้นที่ให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้บอกเล่าเรื่องราวงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ รวมทั้งนำเสนอองค์ความรู้ เทคโนโลยี สาระประโยชน์ที่น่าสนใจทางการเกษตร เมื่อถึงเวลาอันสมควรจะกลับมาให้ทุกท่านได้ติดตามเรื่องราวดี ๆ กันได้ต่อ และตามทีในช่วงที่ผ่านมาเกิดภัยพิบัติขึ้นในหลายพื้นที่ ส่งผลทำให้เกิดผลกระทบต่อพื้นที่การเกษตรหากพื้นที่ดังกล่าวประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ปัจจุบันมี 37 จังหวัด ข้อมูล ณ วันที่ 25 กันยายน 2567) เกษตรกรผู้ปลูกพืชที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรไว้กับกรมส่งเสริมการเกษตรก่อนเกิดภัย จะได้รับการช่วยเหลือตามระเบียบกระทรวงการคลัง กรมส่งเสริมการเกษตรมีความห่วงใยพี่น้องเกษตรกรผู้ประสบภัย จึงขอแจ้งเตือนให้ระมัดระวังมิฉวยโอกาสที่หลอกลวงให้ทำธุรกรรมเพื่อขอรับการช่วยเหลือเยียวยากรณีดังกล่าวว่า “ในทุกขั้นตอนที่ดำเนินการไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ หากเกษตรกรมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการดำเนินการ โปรดติดต่อเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลในพื้นที่หรือสำนักงานเกษตรอำเภอโดยตรงเท่านั้น” สำหรับเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านพืช กรณีพื้นที่เกษตรกรได้รับความเสียหาย เกษตรกรจะได้รับความช่วยเหลือตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2562 หลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2563 และหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตรผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2564 เกษตรกรจะต้องขึ้นทะเบียนเกษตรกรและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตรก่อนเกิดภัย และมีพื้นที่เสียหายจริงอยู่ในพื้นที่ประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือฯ โดยจะได้รับความช่วยเหลือครัวเรือนละไม่เกิน 30 ไร่ แบ่งเป็น ข้าว ไร่ละ 1,340 บาท พืชไร่และพืชผัก ไร่ละ 1,980 บาท ไม้ผลไม่ยืนต้นและอื่น ๆ ไร่ละ 4,048 บาท

สำหรับพื้นที่ที่ประสบภัยเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลจะไปแจ้งสิทธิการช่วยเหลือ ให้บริการเกษตรกร รวมทั้งประสานการช่วยเหลือด้านต่าง ๆ โดยเกษตรกรสามารถขอรับและยื่นแบบ กษ 01 ด้วยตนเองกับเจ้าหน้าที่เกษตรตำบล หรือผู้นำชุมชน หรือสามารถติดต่อได้ที่สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่ประสบภัย จากนั้นเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลและคณะอนุกรรมการตรวจสอบความเสียหายระดับหมู่บ้านจะดำเนินการสำรวจความเสียหายพื้นที่เกษตรกรร่วมกับเกษตรกรเพื่อยืนยันข้อมูลตามแบบ กษ 01 ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่เกษตรตำบลจะติดประกาศหรือจัดประชาคมในพื้นที่ให้เกษตรกรร่วมกันตรวจสอบและรับรองข้อมูล ทั้งนี้ เกษตรกรสามารถติดตามสถานะการช่วยเหลือได้ผ่านทางเว็บไซต์ <https://disaster.doe.go.th/>

สุดท้ายนี้ หากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรท่านใดมีความประสงค์ถ่ายทอดเรื่องราว หรือแชร์ประสบการณ์การทำงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่หรือเผยแพร่ผลสำเร็จการดำเนินงานตามนโยบายด้านการเกษตรที่สำคัญของหน่วยงานท่าน หรือมีข้อติชม ข้อเสนอแนะประการใดสามารถส่งมายังช่องทาง E-mail : agrimedia1.3@gmail.com ทีมงานวารสารส่งเสริมการเกษตร ยินดีและพร้อมที่จะเป็นสื่อกลางในการนำเสนอเรื่องราวดี ๆ ทั้งอุดมการณ์และความมุ่งมั่นในการทำงานเพื่อเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และน้อมรับทุกความคิดเห็นเพื่อนำไปปรับปรุง พัฒนา เนื้อหาและรูปแบบของวารสารส่งเสริมการเกษตรให้มีความเหมาะสมและน่าสนใจมากยิ่งขึ้นต่อไป และขอขอบคุณทุก ๆ การสนับสนุนจากทุกท่าน มา ณ โอกาสนี้ แล้วพบกันใหม่ในโอกาสต่อไป

กองบรรณาธิการ
ตุลาคม 2567

เทคนิค 3E's

เพื่อการตรวจสอบการดำเนินงาน (Performance Audit)

การตรวจสอบการดำเนินงาน เป็นการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนงาน กิจกรรม และโครงการขององค์กร ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย หรือหลักการที่กำหนด การตรวจสอบเน้นถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความคุ้มค่า โดยต้องมีผลผลิต และผลลัพธ์เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ซึ่งวัดจากตัวชี้วัดที่เหมาะสม และต้องคำนึงถึงความเพียงพอ ความมีประสิทธิภาพ ของกิจกรรมการบริหารความเสี่ยงและการควบคุม ภายในขององค์กร

เทคนิค 3E's ประกอบด้วย

- 1 ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency)** คือ มีการจัดระบบงานให้มั่นใจได้ว่าการใช้ทรัพยากรสำหรับแต่ละกิจกรรมสามารถเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุน อันมีผลทำให้องค์กรได้รับผลประโยชน์อย่างคุ้มค่า
- 2 ความมีประสิทธิภาพ (Effectiveness)** คือ มีการจัดระบบงาน และวิธีปฏิบัติงานซึ่งทำให้ผลที่เกิดจากการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร
- 3 ความคุ้มค่า (Economy)** คือ มีการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบ ระมัดระวัง ไม่สุรุ่ยสุร่าย ฟุ่มเฟือย ซึ่งส่งผลให้องค์กรสามารถประหยัดต้นทุนหรือลดการใช้ทรัพยากรต่ำกว่าที่กำหนดไว้ โดยยังได้รับผลผลิตตามเป้าหมาย

ข้อพึงระวังและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการ

การดำเนินงานโครงการ

ข้อพึงระวัง

- ▶ ผลการดำเนินงานโครงการยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด ผลผลิต ผลลัพธ์ของโครงการ
- ▶ ไม่ปรากฏเอกสารหลักฐานการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อเปรียบเทียบหรือประเมินผลโครงการ
- ▶ การบริหารงบประมาณโครงการปฏิบัติไม่สอดคล้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และลักษณะการใช้จ่ายงบประมาณ

ข้อเสนอแนะ

- ควรมีการติดตามประเมินผลโครงการการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลตามที่กำหนดในโครงการ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ตัวชี้วัด ผลผลิต ผลลัพธ์ของการดำเนินงานโครงการ
- ควรกำหนดวิธีการประเมินผลการดำเนินงานที่มีความชัดเจน สอดคล้องกับความเป็นจริงและเป็นที่ยอมรับ
- กรณีรับสนับสนุนงบประมาณจากจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ให้พิจารณาดำเนินการภายใต้ภารกิจกรมส่งเสริมการเกษตร และงบประมาณไม่ควรซ้ำซ้อนกับกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน
- ให้นำหน่วยงานปฏิบัติตามแนวทางการเสนอขอรับงบประมาณจากงบจังหวัด งบกลุ่มจังหวัด งบเงินกู้ หรืองบอื่น ๆ ของกรมส่งเสริมการเกษตร

การสนับสนุนวัสดุ/อุปกรณ์

ข้อพึงระวัง

- ▶ การสนับสนุนไม่ตรงกับความต้องการของเกษตรกร (ภายใต้เงื่อนไขโครงการ)
- ▶ แผนการเพาะปลูก/การสนับสนุนปัจจัยไม่สอดคล้องกับฤดูกาลเพาะปลูก
- ▶ ไม่จัดทำเอกสารการส่งมอบ/รับมอบระหว่างหน่วยงานกับเกษตรกร
- ▶ วัสดุอุปกรณ์/ครุภัณฑ์ไม่มีการใช้ประโยชน์/ใช้ประโยชน์ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ/ไม่มีให้ตรวจสอบ ไม่มีการจัดเก็บที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

- หัวหน้าหน่วยงานและผู้รับผิดชอบโครงการควรสอบทาน และกำกับดูแลการจัดทำเอกสารหลักฐานในแต่ละกิจกรรมให้ครบถ้วน ถูกต้องเป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- ให้พิจารณาถึงความต้องการของเกษตรกร สอบถามความต้องการและให้แจ้งความประสงค์เป็นลายลักษณ์อักษร พิจารณาถึงแผนการเพาะปลูกและชนิดของพืชผักที่จะทำการปลูก ความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ สภาพแวดล้อม ท่าเลที่ตั้ง และแผนการบริหารจัดการที่เหมาะสม
- ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบกิจกรรม ติดตามประเมินผลการใช้ประโยชน์จากครุภัณฑ์ รวมถึงการบริหารจัดการ ดูแล บำรุงรักษาให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมฝึกอบรม

ข้อพึงระวัง

- ▶ จัดซื้อวัสดุสถิติไม่สอดคล้องกับระยะเวลาการฝึกอบรม วัสดุที่จัดซื้อไม่สามารถบรรลุตามเจตนารมณ์/วัตถุประสงค์ของโครงการ
- ▶ รายชื่อเกษตรกรผู้เข้าร่วมอบรมกับเกษตรกรผู้รับผิดชอบการผลิตไม่สอดคล้องตรงกัน
- ▶ ผลการประเมินการฝึกอบรมขาดความชัดเจน ไม่สามารถวัดได้ว่าสำเร็จหรือไม่ และไม่สามารถวัดได้ว่าเกษตรกรมีความรู้/สามารถนำความรู้ไปใช้ได้หรือไม่
- ▶ ขาดการติดตามการปฏิบัติงานโครงการอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ

- ผู้รับผิดชอบโครงการหรือหลักสูตรในการฝึกอบรมต้องประเมินผลการฝึกอบรมและรายงานต่อหัวหน้าส่วนราชการผู้จัดการฝึกอบรมภายใน 60 วัน นับแต่วันสิ้นสุดการฝึกอบรม
- เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการควรมีการให้คำปรึกษา และติดตามผล/ประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และหัวหน้างาน/หัวหน้าหน่วยงาน ควรกำกับและสอบทานการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตลอดจนถึงการติดตามการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำและให้การดำเนินงานโครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

การตรวจสอบการดำเนินงาน เป็นกระบวนการสำคัญในการประเมินผลการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีการติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ การจัดเก็บข้อมูลที่ครบถ้วน รวมถึงการประเมินผลที่ชัดเจน และตรงตามความเป็นจริง ซึ่งจะช่วยให้องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ❀

ออสเตรเลียขับเคลื่อนภาคการเกษตร ปรับตัวให้เท่าทันสภาพภูมิอากาศด้วย

CSA

การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรที่เท่าทันสภาพภูมิอากาศ หรือ Climate-Smart Agriculture (CSA) มีความสำคัญและท้าทายกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศโลกในภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่างมากมาย เช่น ปัญหาน้ำท่วม อุณหภูมิที่สูงขึ้น ความแห้งแล้ง ฝนตกไม่สม่ำเสมอ ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของพืช ทำให้ผลผลิตลดลง ดังนั้นการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ในภาคการเกษตร สามารถช่วยลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศได้ เช่น การทำนายสภาพภูมิอากาศ การคำนวณปริมาณการใช้น้ำของพืช การจัดการธาตุอาหารพืช รวมถึงแนวทางในการป้องกันโรคแมลง ซึ่งปัจจุบันภาคการเกษตรได้นำเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาปรับใช้มากขึ้น มีการพัฒนาต่อยอดทางเทคโนโลยีและความคิดเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยประเทศไทยเป็นหนึ่งในสมาชิกในกลุ่มภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงที่มีบทบาทในการนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้ในภาคการเกษตร ทำให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนทั้งด้านแรงงาน ค่าใช้จ่าย รวมถึงการเพิ่มขึ้นของผลผลิตทางการเกษตร

โดยผู้เขียนได้มีโอกาสเข้าร่วมศึกษาดูงานเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรที่เท่าทันสภาพภูมิอากาศภายใต้โครงการการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรอัจฉริยะด้านสภาพภูมิอากาศในประเทศลุ่มน้ำโขงตอนล่าง จัดโดย สถาบันแม่โขง (Mekong Institute) และกรมการต่างประเทศและการค้าออสเตรเลีย (Department of Foreign Affairs and Trade : DFAT) จัดขึ้น ณ **เครือรัฐออสเตรเลีย** โดยมีวัตถุประสงค์มุ่งหวังให้ผู้ศึกษาดูงานมีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ว่าออสเตรเลียนำเทคโนโลยีและแนวปฏิบัติของ CSA ไปใช้อย่างไรในขั้นตอนต่าง ๆ ของห่วงโซ่คุณค่าทางการเกษตร แลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดในระหว่างประเทศ อำนวยความสะดวกในแนวทางการทำงานร่วมกันเพื่อจัดการกับความท้าทายทางการเกษตรทั่วไปและส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนมีผู้แทนจาก 4 ประเทศลุ่มแม่น้ำโขงได้แก่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และราชอาณาจักรไทย ซึ่งได้มีโอกาสศึกษาดูงานนอกสถานที่โดยมีเจ้าหน้าที่จากกรมวิชาการเกษตรและการประมงรัฐควีนแลนด์ให้ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ รวมถึงการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรม CSA ไปใช้ในภาคการเกษตรของออสเตรเลีย

ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ ของประเทศออสเตรเลีย

รัฐบาลออสเตรเลียให้ความสำคัญกับโครงการปรับตัว
ต่อภัยแล้งและสภาพภูมิอากาศ (Drought and Climate
Adaptation Program - DCAP) มีเป้าหมายเพื่อช่วยให้
จัดการปัญหาภัยแล้งและผลกระทบต่อสภาพภูมิอากาศ
ได้ดีขึ้นด้วยเครื่องมือใหม่ ๆ รวมถึงการพยากรณ์สภาพอากาศ
การประกันภัย และมีข้อมูลสภาพภูมิอากาศ พบว่ามีการ
ปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่สำคัญจากกิจกรรมภาคการเกษตร
คิดเป็นร้อยละ 14 ของการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
ทั้งประเทศ จึงมีการร่างกฎหมายการเปลี่ยนแปลง
สภาพภูมิอากาศปี 2565 โดยมีเป้าหมายลดการปล่อย
ก๊าซเรือนกระจกที่ร้อยละ 43 จากปี 2548 ภายในปี 2573
และปล่อยก๊าซสุทธิเป็นศูนย์ภายในปี 2593

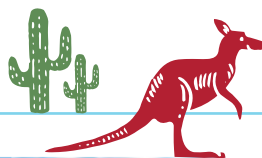

เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร ที่เท่าทันสภาพภูมิอากาศ

จากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในออสเตรเลียส่งผลกระทบเป็นวงกว้าง
ต่อภาคการเกษตรทั้งการเพาะปลูก ปศุสัตว์ และประมง รวมถึงคุณภาพและปริมาณ
ของผลผลิต จึงมีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาพัฒนาในภาคการเกษตร เพื่อให้
ภาคเกษตรเกิดการปรับตัว ยืดหยุ่นต่อสภาพภูมิอากาศ และยั่งยืนต่อสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1 | Drone Technology Demonstration : The University of Queensland, Gatton Campus

เทคโนโลยีโดรนทางการเกษตร การทำฟาร์มที่แม่นยำ ซึ่งรวมถึงการติดตาม
พืชผล การเฝ้าระวังศัตรูพืชและโรค โดยใช้ UAV ซึ่งใช้งานง่าย สามารถครอบคลุม
พื้นที่ขนาดใหญ่ได้รวดเร็ว เทคโนโลยีโดรนสามารถนำไปสู่กระบวนการตัดสินใจ
ที่มีข้อมูลมากขึ้นและระบบการจัดการพืชผลที่ได้รับการปรับปรุง ซึ่งท้ายที่สุดแล้วจะ
เพิ่มประสิทธิภาพและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

2 | State-of-the-Art Greenhouse : The University of Queensland, Gatton Campus

เทคโนโลยีเรือนกระจกขั้นสูงที่ปรับสภาพแวดล้อมการเจริญเติบโตของพืชให้เหมาะสม ประกอบด้วยห้องจำลองสภาพแวดล้อมที่มีการควบคุมทางเทคนิคขั้นสูง สามารถจำลองสภาพแวดล้อมที่หลากหลายเพื่อให้ใกล้เคียงกับสภาพธรรมชาติมากที่สุด สร้างโอกาสมากขึ้นสำหรับสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและผลลัพธ์ที่วัดได้พืชที่ปลูก เช่น ผัก เบอร์รี่ อโวคาโด และแมคคาเดเมีย

3 | Warwick Solar Farm

ใช้ประโยชน์จากพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อพลังงานที่ยั่งยืนทางการเกษตร ลดการพึ่งพาแหล่งพลังงานแบบเดิม ๆ และลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ถือเป็นแหล่งติดตั้งพลังงานแสงอาทิตย์ที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของออสเตรเลียโดยมหาวิทยาลัยควีนส์แลนด์ เน้นที่การออกแบบกลยุทธ์การดำเนินงาน ผลกระทบต่อความยั่งยืนด้านพลังงานและความยืดหยุ่นต่อสภาพภูมิอากาศ ประโยชน์ของการใช้พลังงานแสงอาทิตย์เข้ากับระบบการเกษตร รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในการผลิตและการแปรรูปอาหาร

นอกจากนี้ สถาบันวิจัยของมหาวิทยาลัยควีนส์แลนด์ (Queensland Alliance for Agriculture and Food Innovation : QAAFI) ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้ให้บริการวิจัยชั้นนำของโลกในด้านการเกษตรและการผลิตอาหารเขตร้อนและกึ่งเขตร้อน ประกอบด้วยศูนย์วิจัยที่เกี่ยวข้อง 4 แห่ง ได้แก่ 1) วิทยาศาสตร์พืชผล 2) สัตวศาสตร์ 3) วิทยาศาสตร์พืชสวนและโภชนาการ และ 4) วิทยาศาสตร์การอาหาร เพื่อมุ่งเน้นไปที่แนวทางแก้ปัญหาและผลกระทบ ดังนี้

- เกษตรกรรมเพื่อเพิ่มผลผลิตและมูลค่า
- เกษตรกรรมที่มีความยืดหยุ่นต่อสภาพภูมิอากาศและยั่งยืนต่อสิ่งแวดล้อม
- เกษตรกรรม อาหาร และชุมชนเพื่อสุขภาพ

โดยดำเนินการและเป็นผู้ดำเนินการวิจัยร่วม นวัตกรรม และการเสริมสร้างขีดความสามารถผ่านความร่วมมือที่เชื่อถือได้ในด้านการเกษตร อาหาร และโภชนาการ

ออสเตรเลียมุ่งมั่นที่จะพัฒนาเกษตรกรรมที่ชาญฉลาดต่อสภาพภูมิอากาศและยั่งยืน เพื่อสนับสนุนธุรกิจการเกษตรและทรัพยากรธรรมชาติ ริเริ่มโครงการต่าง ๆ มีความมุ่งมั่นในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ควบคุมสิ่งจูงใจของตลาด การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อผลผลิตทางการเกษตรที่ดีขึ้น และสนับสนุนผลลัพธ์ด้านสิ่งแวดล้อม

การศึกษาดูงานดังกล่าวสามารถนำองค์ความรู้มาต่อยอดในด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรที่เท่าทันภูมิอากาศ เพื่อพัฒนาการเกษตรในภาพรวมของประเทศไทยได้ต่อไป เมื่อมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีอัจฉริยะและนวัตกรรมด้านภูมิอากาศทางเกษตรมากขึ้น จะกำหนดทิศทางในการที่จะนำความรู้และนวัตกรรมดังกล่าวมาพัฒนาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินโครงการด้านเกษตรแม่นยำ เกษตรอัจฉริยะให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงขับเคลื่อนการทำงานที่สอดคล้องกับนโยบายสู่การปฏิบัติได้ ทั้งหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศ ❖

เพิ่มผลผลิตลำไยแปลงใหญ่ ตำบลริมปิง จังหวัดลำพูน ด้วยงานวิจัยค่าดัชนีคลอโรฟิลล์

เกษตรกรในพื้นที่ตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ส่วนมากมีอาชีพทำสวนลำไย เนื่องจากเป็นพื้นที่ลุ่มแม่น้ำปิง เป็นเขตดินดำน้ำชุ่มที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมในการทำเกษตร พร้อมทั้งมีจุดรับซื้อผลผลิตลำไยที่สำคัญ คือ สหกรณ์การเกษตรประตูป่า จำกัด ในหลายปีที่ผ่านมาเกษตรกรมักประสบปัญหา ต้นทุนการผลิตสูง ราคาผลผลิตตกต่ำ เนื่องจากไม่สามารถผลิตลำไยได้ตามเกรดที่ผู้รับซื้อต้องการ (AA) โดยลำไยส่วนมากที่ผลิตได้จะเป็นเกรด A B และรูปร่าง ยังพึ่งพิงการส่งออกที่มีสถานการณ์ด้านการตลาดที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอขึ้นอยู่กับความต้องการของประเทศคู่ค้า ทำให้เกษตรกรไม่มีส่วนในการกำหนดราคาหรือเจรจาต่อรองกับผู้ค้าได้

แนวทางส่งเสริมกลุ่ม แปลงใหญ่ลำไยตำบลริมปิง

เกษตรกรผู้ปลูกลำไยในพื้นที่ตำบลริมปิง ได้รวมกลุ่ม เป็นกลุ่มแปลงใหญ่ลำไยตำบลริมปิง มีสมาชิกจำนวน 52 ราย พื้นที่ 250 ไร่ และได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่จากกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรร่วมมือกันลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และยกระดับคุณภาพสินค้า พร้อมทั้งการบริหารจัดการทางการตลาดควบคู่ไปกับการพัฒนาแบรนด์สินค้า “ลำไยแปลงใหญ่ริมปิง (Longan at Rim Ping)” โดยมีการวางแผนการผลิตและการวางแผนลำไยออก

สู่ตลาดอย่างครอบคลุม เชื่อมโยงการตลาดในการจัดจำหน่ายลำไยสดมัดช่อ การแปรรูปลำไย รวมทั้งเพิ่มการรับรู้และขยายตลาดผ่านช่องทางออนไลน์เพื่อเข้าถึงลูกค้าได้มากขึ้น นอกจากนี้ ยังได้จัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ลำไยตำบลริมปิง เพื่อต่อยอดในการประกอบธุรกิจทำให้สามารถกระจายสินค้าลำไยคุณภาพทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

สำหรับแนวทางการพัฒนาคุณภาพแปลงใหญ่ลำไยตำบลริมปิงได้มีการปรับโครงสร้างระบบการผลิตลำไยในพื้นที่ให้ได้คุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด ด้วยการพัฒนาคุณภาพผลผลิตลำไยและส่งเสริมเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตลำไย ด้วยการเชื่อมโยงศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ตำบลริมปิง (ศูนย์เครือข่าย) เป็นจุดศูนย์กลางในการพัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกรด้านการผลิตลำไยจากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จไปสู่เกษตรกรรายอื่น ๆ นำไปปรับใช้ในแปลงของตนเอง ตัวอย่างเช่น กระบวนการผลิตลำไยให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน เทคนิคการตัดแต่งกิ่ง การควบคุมทรงพุ่ม การตัดแต่งช่อผล การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การจัดการวัสดุเหลือใช้ (ปุ๋ยหมัก, ดินปลูก)

ตัวอย่างการใช้เทคโนโลยีการผลิตในการลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิต ด้วยการใช้ชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การตัดแต่งกิ่งให้โปร่ง โล่ง เพื่อลดการสะสมของโรค และแมลง ลดต้นทุนจากการใช้ไม้ค้ำกิ่ง และทำให้การพ่นปุ๋ยทางใบและการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสะดวกต่อการตัดแต่งช่อและการเก็บเกี่ยว

เพิ่มผลผลิตภาพการผลิตลำไย และการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้า

กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้ดำเนินโครงการศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแปลงใหญ่ลำไยตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ปี 2567 เพื่อศึกษาและเก็บข้อมูลความสมบูรณ์ของต้นลำไย สำหรับเตรียมยกระดับรายได้เกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ลำไยตำบลริมปิงให้มีรายได้เพิ่มขึ้น 3 เท่าใน 4 ปี ตามนโยบาย “1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง” ของรัฐบาล โดยในปี พ.ศ. 2567 ได้เริ่มต้นเตรียมการศึกษาหาข้อมูลพื้นฐาน เพื่อค้นหาเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่จะนำมาใช้เพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตลำไยตำบลริมปิง โดยร่วมกับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน และสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำพูน ได้ดำเนินงานอบรมถ่ายทอดความรู้หลักสูตร “ปัจจัยที่มีผล

ต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและศึกษาปริมาณคลอโรฟิลล์ขั้นพื้นฐาน” โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เขาวรัตน์ วงศ์ศรีสกุลแก้ว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ด้วยเครื่องวัดค่าดัชนีความเขียวของใบพืชแบบไม่ทำลายตัวอย่างพืช (Chlorophyll Meter) ซึ่งใช้การวัดค่าคลอโรฟิลล์ด้วยเครื่อง Konica Minolta Chlorophyll Meter SPAD-502Plus จะทำให้ได้ค่าดัชนีความเขียวของใบพืช (SPAD value) ซึ่งเป็นการวัดคลอโรฟิลล์ที่ไม่ทำลายใบพืช แต่ใช้หลักการวัดการดูดกลืนแสงของใบพืช ซึ่งมีเกษตรกรที่เข้าร่วมอบรมจำนวน 30 ราย และได้ตรวจวัดค่าดัชนีความเขียวของใบพืชกับเกษตรกรที่เข้าร่วมอบรมจำนวน 5 ราย รายละ 10 ตัวอย่าง และวัดค่าที่แปลงเกษตรกรเป้าหมายจำนวน 1 ราย (2 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์อีตอ และพันธุ์สีชมพู) จำนวนพันธุ์ละ 5 ต้น ต้นละ 10 ตัวอย่าง ซึ่งเกษตรกรให้ความสนใจกับการวัดค่าดัชนีความเขียวของใบลำไยเป็นอย่างมาก เนื่องจากทำให้ทราบว่าคุณภาพลำไยมีความสมบูรณ์มากขึ้นเพียงใด และพบว่าค่าดัชนีความเขียวของใบลำไยแปลงเกษตรกรที่ทำการศึกษามีค่าระหว่าง 34.20 ถึง 111.05 SPAD มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 60.02 SPAD และเมื่อแปลงค่าแล้วจะได้ค่าคลอโรฟิลล์ฟลูออเรสเซนซ์ (Fv/Fm) ระหว่าง 0.16 และ 0.93 ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.42 Fv/Fm หรือมีค่าไนโตรเจนในใบ เฉลี่ย 2.29 %

ข้อมูลชวนรู้

"ลำไยอีตอ"

เป็นหนึ่งในลำไยกะโหลก
ซึ่งมีลักษณะเด่นคือผลขนาด
ปานกลาง เมล็ดเล็ก รสหวาน กรอบ
และเป็นที่นิยมของชาวสวนเป็นอย่างมาก
เพราะให้ผลผลิตเร็วกว่าพันธุ์อื่น ๆ
วางใจได้รสชาติ และเจริญเติบโตได้ดี
ในดินที่อุดมสมบูรณ์และมีน้ำเพียงพอ
นอกจากนี้ ลำไยอีตอยังทนแล้ง
และทนน้ำได้ดีอีกด้วย
คำว่า "อีตอ" ในชื่อพันธุ์นี้
มีความหมายว่า "เร็วกว่าปกติ"
ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะการออกดอก
ติดผลและเก็บเกี่ยวที่รวดเร็ว
ของลำไยพันธุ์นี้

สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร จึงได้วางแผนการทดลองเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการให้ปุ๋ยร่วมกับการตัดต่อผลที่มีอิทธิพลต่อปริมาณคลอโรฟิลล์ ไนโตรเจนในใบลำไย และผลผลิตลำไยตำบลริมปิง ซึ่งผลที่ได้จะเป็นพื้นฐานในการเพิ่มผลผลิตภาพ (Productivity) ผลผลิตลำไยตำบลริมปิง เพื่อเพิ่มสัดส่วนเกรดลำไยให้เป็นเกรด AA หรือ Premium เพื่อขยายผลแก่กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไยต่อไป ❖

เมล็ดพันธุ์พืชผักพันธุ์ดี สร้างโอกาสเกษตรกรให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

การผลิต ขยาย และกระจายเมล็ดพันธุ์ เพื่อรองรับปัญหาการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดี เพิ่มปริมาณผลผลิตเมล็ดพันธุ์ให้เพียงพอต่อความต้องการใช้เมล็ดพันธุ์ของเกษตรกร ถือเป็นอีกหนึ่งภารกิจสำคัญของกองขยายพันธุ์พืช กรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งในระดับภูมิภาคมีศูนย์ขยายพันธุ์พืชทั้ง 10 แห่ง ครอบคลุมอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศไทย เป็นหน่วยงานหลักในการผลิตเมล็ดพันธุ์ โดยปัจจุบันได้มีการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชผักคุณภาพดี ผ่านโครงการเมล็ดพันธุ์พืชผัก...ปฐกสู่เกษตรกร เพื่อส่งมอบสู่เกษตรกรกระจายอยู่ในพื้นที่ทั้ง 77 จังหวัดทั่วประเทศ

ควบคุมคุณภาพการผลิตตั้งแต่เริ่มต้น สู่ผลผลิตเมล็ดพันธุ์ที่ดี มีคุณภาพ

เมล็ดพันธุ์ หมายถึง เมล็ดพืชที่มีชีวิตเมื่อนำไปปลูก หรือนำไปขยายพันธุ์แล้วจะได้ต้นที่เจริญงอกงามตรงตามพันธุกรรมของพืชนั้น ๆ ซึ่ง **ลักษณะของเมล็ดพันธุ์ที่ดี** จะต้องตรงตามลักษณะของสายพันธุ์ สะอาด ปราศจากสิ่งเจือปน ปราศจากโรคและเชื้อของแมลง มีเปอร์เซ็นต์ความงอกและความแข็งแรงของเมล็ดสูง ดังนั้น การผลิตเมล็ดพันธุ์คุณภาพดีสู่เกษตรกร จึงต้องมีการควบคุมคุณภาพตั้งแต่เริ่มต้น คือ

1. การวางแผนการผลิตเมล็ดพันธุ์

โดยจัดทำแผนการผลิตล่วงหน้าให้สอดคล้องกับข้อมูลการสำรวจความต้องการใช้งาน ระยะเวลา รวมทั้งกำลังการผลิตของหน่วยงาน เพื่อกำหนดแผนสำหรับจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ให้ตรงตามช่วงเวลาเพาะปลูก

2. การจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์

เป็นขั้นตอนสำคัญที่สุดสำหรับการผลิตเมล็ดพันธุ์ซึ่งต้องคัดเลือกพื้นที่ที่เหมาะสม และการควบคุมปฏิบัติดูแลแปลง โดยเฉพาะการตรวจถอนพันธุ์ปน เพื่อคงความบริสุทธิ์ของพันธุ์ และควบคุมการเก็บเกี่ยวไม่ให้เกิดการเสียหายต่อคุณภาพเมล็ดพันธุ์ และการปะปนพันธุ์หลังการเก็บเกี่ยว

3. การเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์

การเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์ที่ดี ต้องมีการสูญเสียน้อยทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ คือ เมล็ดต้องตกหล่น สูญหายน้อย มีการแตกหักและบอบช้ำน้อย เมล็ดมีความชื้นเหมาะสม มีอัตราความงอกและความแข็งแรงสูง โดยต้องเก็บเกี่ยวในเวลาที่เหมาะสมกับชนิดเมล็ดพันธุ์นั้น ๆ ซึ่งการเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์ มี 2 วิธี คือ การเก็บเกี่ยวด้วยแรงงานคน และเก็บเกี่ยวด้วยเครื่องจักร ซึ่งควรเก็บเกี่ยวในช่วงเช้าเมล็ดจะได้รับความเสียหายน้อยกว่าช่วงบ่าย เพราะเมล็ดยังคงมีความชื้นสูง การบอบช้ำเสียหายของเมล็ดจึงค่อนข้างต่ำ

4. การปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์

เป็นขั้นตอนการยกระดับคุณภาพและกำจัดสิ่งไม่พึงประสงค์ออกไปจากเมล็ดพันธุ์ที่เก็บเกี่ยวมาจากแปลงพันธุ์ เช่น เมล็ดวัชพืช เมล็ดพืชอื่น เมล็ดเป็นโรค เศษซากพืชและกรวด หิน ดิน ทราายเป็นต้น เพื่อให้เมล็ดพันธุ์มีคุณภาพตามมาตรฐาน

5. การเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์

การเก็บเมล็ดพันธุ์ที่ดี ต้องเก็บในสภาพอากาศที่แห้งและเย็น จะช่วยยืดอายุของเมล็ดพันธุ์ได้ยาวนานขึ้น

6. การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพเมล็ด

เพื่อยืนยันความมั่นใจว่า เมล็ดพันธุ์ที่ผลิตได้มีคุณภาพอยู่ในมาตรฐานที่กำหนด ภายใต้การดำเนินงานตามหลักวิชาการก่อนการแพ็คบรรจุลงซอง

เพิ่มโอกาสสร้างรายได้ เสริมสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารด้วยเมล็ดพันธุ์พืชผักพันธุ์ดี

กรมส่งเสริมการเกษตร โดยศูนย์ขยายพันธุ์พืชทั้ง 10 แห่ง ได้ดำเนินการขับเคลื่อนงานโครงการเมล็ดพันธุ์พืชผัก..ปันรักสู่เกษตรกร ซึ่งมีการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชผักพันธุ์ผสมเปิด (OP) ที่มีคุณภาพดี จำนวน 9 ชนิด ประกอบด้วย 1. ถั่วฝักยาว 2. ถั่วฝักยาวไร้ค้าง 3. พริกชี้หนู 4. มะเขือเปราะ 5. ถั่วพู 6. กระเจี๊ยบเขียว 7. ผักบุ้ง 8. คะน้า และ 9. กวางตุ้ง เพื่อกระจายเมล็ดพันธุ์พืชผักสู่เกษตรกรภายในประเทศ สนับสนุนการใช้เมล็ดพันธุ์พืชผักคุณภาพดีสำหรับใช้บริโภคภายในครัวเรือน การรองรับมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ การลดรายจ่ายและเพิ่มโอกาสสร้างรายได้มากขึ้น เสริมสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารในระดับครัวเรือน และชุมชน รวมถึงการยกระดับเศรษฐกิจจากการเกษตรอย่างยั่งยืน อีกทั้งยังสามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและแก้ปัญหาการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์พืชผักคุณภาพดีในชุมชน นอกจากนี้กรมส่งเสริมการเกษตรยังได้สนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชผักคุณภาพดี และการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชผัก การปลูกผักตามฤดูกาล เพื่อสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่าง ๆ เช่น โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ให้แก่นักเรียนในโรงเรียน ชุมชน และในพื้นที่ใกล้เคียง รวมทั้งสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ให้หน่วยงานต่าง ๆ แจกจ่ายในคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ โดยต่อยอดและขยายผลในการประกอบอาชีพและสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร ซึ่งการมีเมล็ดพันธุ์พืชผักพันธุ์ดี ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการผลิตพืชผักที่มีคุณภาพ และจะสร้างโอกาสให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นต่อไป ❀

"พืชพันธุ์ดีต้องที่ศูนย์ขยายพันธุ์พืช กรมส่งเสริมการเกษตร"

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม

- จุดบริการพืชพันธุ์ Doae
- ศูนย์ขยายพันธุ์พืช ทั้ง 10 แห่งทั่วประเทศ

กรมส่งเสริมการเกษตร ก้าวสู่วัฒนธรรมองค์กรดิจิทัล มุ่งบริการเกษตรกรด้วยความเป็นเลิศ

จากสถานการณ์ภาคการเกษตร สู่การพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร

การนำสถานการณ์ภาคการเกษตรที่เกิดขึ้นในอดีตมาใช้ประโยชน์ในการเตรียมความพร้อมจากสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นจนอาจทำให้เกิดผลกระทบและความเสียหายต่อภาคการเกษตร สอดคล้องกับการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเพื่อรับมือและแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ เป็นการบริหารจัดการความเสี่ยงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและปรับปรุงกระบวนการทำงานหรือขั้นตอนการทำงาน เพื่อให้องค์กรสามารถประเมินความเสี่ยง จัดการความรู้ รอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวังสถานการณ์ภาคการเกษตรได้ในอนาคต

นายพิรพันธ์ คอทอง อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ได้มอบนโยบายในการบริหารจัดการความเสี่ยงจากสถานการณ์ภาคการเกษตร ในการสัมมนา Year End Conference ประจำปี 2567 เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2567 ณ โรงแรม ทีเค. พาเลซ แอน คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะการประเมินวิเคราะห์ความเสี่ยงและลักษณะสำคัญขององค์กรในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและองค์กรต่าง ๆ ด้านกลยุทธ์ รวมถึงการทบทวนความเสี่ยงและลักษณะสำคัญขององค์กรที่สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต และการถอดบทเรียนงานส่งเสริมการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงจากการประเมินความเสี่ยงและแผนบริหารความเสี่ยง ทั้งนี้ สถานการณ์ด้านดิจิทัลที่พบภายในองค์กรที่มีผลกระทบในการพัฒนาภายในองค์กร เช่น งบประมาณและทรัพยากรในการพัฒนาดิจิทัลมีไม่เพียงพอ การจัดการข้อมูลบางส่วนยังไม่เชื่อมโยงกัน โครงสร้างพื้นฐานและระบบโปรแกรมที่ล้าสมัย การนำเข้าข้อมูลที่ไม่ถูกต้องทำให้ไม่น่าเชื่อถือ ขาดการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูล ปัญหาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ บุคลากรในองค์กรไม่ตระหนักถึงนโยบายข้อมูลส่วนบุคคล การพัฒนาระบบงานมีความหลากหลายหรือซ้ำซ้อน ปัญหาการเข้าถึงและการใช้เทคโนโลยีของบุคคลเป้าหมาย เป็นต้น

ข้อมูลชวนรู้

Digital Organization and Service คืออะไร

Digital Organization and Service คือ องค์กรที่นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในทุกขั้นตอนการดำเนินงานและการบริการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุน สร้างความคุ้มค่าในการปรับตัวให้ทันกับความต้องการของตลาดและลูกค้า โดยเทคโนโลยีที่มักนำมาใช้ ได้แก่ Cloud Computing, Artificial intelligence (AI), Big Data และ Automation ซึ่งช่วยในการตัดสินใจ การประมวลผลข้อมูล และการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยียุคดิจิทัลตลอดจนวิถีชีวิตของคนในปัจจุบันส่งผลให้องค์กรแทบทุกภาคส่วนมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ Digital Organization หรือองค์กรดิจิทัลอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น การเปลี่ยนผ่านขององค์กรจึงไม่ใช่แค่เพียงการลงทุนด้านอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ โปรแกรมหรือซอฟต์แวร์ใหม่ๆ ที่ทันสมัยแต่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องปรับเปลี่ยนถึงหัวใจสำคัญของการดำเนินงานนั่นก็คือ Digital Strategy หรือ กลยุทธ์ดิจิทัลที่ต้องสอดคล้องกับการพลิกโฉมองค์กรให้ก้าวสู่ Digital Organization และการสร้างวัฒนธรรมขององค์กรให้เป็น Digital Culture หรือวัฒนธรรมแบบดิจิทัลให้ได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตรจึงกำหนดหมุดหมายขององค์กรให้เป็น Digital Organization and Service เพื่อตอบสนองโจทย์การให้บริการแก่เกษตรกร และปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต

การสำรวจการใช้ ICT (เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) ในครัวเรือน พ.ศ. 2567 (ไตรมาส 2)

ประชากร
71.85 ล้านคน

การสำรวจครัวเรือน
24.0 ล้านครัวเรือน

การสำรวจประชาชนอายุ 6 ปีขึ้นไป
66.0 ล้านคน

สถานการณ์ด้านดิจิทัลของประเทศไทย

ปัจจุบันในปี 2567 ประเทศไทยมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 71.85 ล้านคน แต่มีการใช้สมาร์ทโฟนมากถึง 97 ล้านเครื่อง มีการใช้งานอินเทอร์เน็ตกว่า 63.21 ล้านการใช้งาน โดยเป็นการใช้โซเชียลมีเดียกว่า 49.10 ล้านครั้ง และข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (ไตรมาส 2 สิงหาคม 2567) ที่ได้จากการสำรวจครัวเรือนประมาณ 24.0 ล้านครัวเรือน พบว่า มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต 21.7 ล้านครัวเรือน (90.3%) ครัวเรือนที่มีคอมพิวเตอร์ 5.2 ล้านครัวเรือน (21.6%) และมีโทรศัพท์มือถือ 23.2 ล้านครัวเรือน (96.6%) นอกจากนี้ ผลการสำรวจประชาชนอายุ 6 ปีขึ้นไป ประมาณ 66.0 ล้านคน พบว่า มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ต 58.4 ล้านคน (88.5%) มีผู้ใช้โทรศัพท์มือถือ 62.6 ล้านคน (94.9%) และผู้มีโทรศัพท์มือถือ 58.1 ล้านคน (88.1%) ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าว ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลดีที่สุดในโลกประเทศหนึ่ง ประชากรมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลโดยเฉพาะโทรศัพท์มือถือกันอย่างแพร่หลาย ซึ่งเหมาะสมกับการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ การสำรวจการใช้งาน ICT ของประชาชนในประเทศไทย ไตรมาสที่ 2

8 Digital Organiz

8 องค์ประกอบสำคัญ

Digital Culture วัฒนธรรมทางด้านดิจิทัล

1 คือ การแสดงทัศนคติและพฤติกรรมของบุคลากรในองค์กรที่ตอบสนองต่อกิจกรรมต่าง ๆ ด้านดิจิทัล เช่น การใช้โทรศัพท์มือถือในการติดต่อสื่อสารในการทำงานผ่านแอปพลิเคชัน การถ่ายรูป การสแกนข้อมูลองค์ความรู้หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการทำงาน การตอบสนองสอบถามผ่าน QR code เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่าวัฒนธรรมทางด้านดิจิทัลเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กรที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงไปของเทคโนโลยี

Customer-Centric Service Design การออกแบบบริการที่เน้นลูกค้าเป็นศูนย์กลาง

2 โดยเกษตรกรหรือลูกค้าดำเนินการเอง เป็นแนวทางในการให้บริการที่มุ่งเน้นลูกค้าเป็นศูนย์กลางด้วยการทำให้ประสบการณ์ของลูกค้าเป็นจุดสนใจหลักในทุกขั้นตอน ซึ่งจำเป็นต้องมีการจัดวางระบบที่เอื้อประโยชน์ต่อการสร้างประสบการณ์ที่ดีของกลุ่มเป้าหมายและเกษตรกร เช่น แอปพลิเคชัน Farmbook เป็นต้น

Security and Privacy ความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัว

3 ความเสี่ยงทางไซเบอร์ PDPA และกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านดิจิทัล โดยดำเนินการตามนโยบาย และกรอบแนวทางการปฏิบัติด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์อย่างรัดกุม สอดคล้องและเป็นไปตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 ซึ่งบังคับใช้เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2562 เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ และดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ของกรมส่งเสริมการเกษตร สอดคล้องและเป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 (PDPA) ที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2565 ซึ่งเปรียบเสมือนเกราะป้องกันข้อมูลส่วนตัวของประชาชน สร้างความมั่นใจในการใช้บริการออนไลน์

Talent Development and Upskilling พัฒนาความสามารถและทักษะระดับทักษะ

4 โดยสนับสนุนครุภัณฑ์และระบบคอมพิวเตอร์เพื่อสนับสนุนงานส่งเสริมการเกษตร พัฒนาระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การบริการดิจิทัลสำหรับหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ และระบบความมั่นคงปลอดภัย นอกจากนี้ในปี 2568 พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารและสนับสนุนการตัดสินใจในงานส่งเสริมการเกษตร และแพลตฟอร์มกลางแลกเปลี่ยนข้อมูลตามมาตรฐาน Open Data ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารราชการเพื่อรองรับระบบรัฐบาลดิจิทัล

แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของกรมส่งเสริมการเกษตร
กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาเกษตรกรและบุคลากร
กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนางานองค์กรด้วยข้อมูล
กลยุทธ์ที่ 3 จัดทำมาตรฐานกลางแลกเปลี่ยนข้อมูล
กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนางานบริการเทคโนโลยี

ation and Service

การสร้างองค์การดิจิทัล

Digital Strategy กลยุทธ์ดิจิทัล

ภายใต้แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของกรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. 2566 - 2570 ซึ่งสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการการกรมส่งเสริมการเกษตร ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566 - 2570

กรมส่งเสริมการเกษตร โดยศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้กำหนดวางแผนปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร เช่น การเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลเพื่อให้มีความเหมาะสมในงานส่งเสริมการเกษตร การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ดิจิทัลทรานส์ฟอร์มเมชันในการขึ้นและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ลดการใช้กระดาษเพื่อก้าวเข้าไปสู่การเป็นดิจิทัล การพัฒนาระบบผ่าน Farmbook Application โดยการแจ้งเตือนเกษตรกรรายบุคคล Notification พร้อมการเชื่อมโยงฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกับฐานข้อมูลอื่น ๆ เพื่อใช้ประโยชน์ในงานส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น

Technology Infrastructure โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี

นอกจากสนับสนุนครุภัณฑ์และระบบคอมพิวเตอร์เพื่อสนับสนุนงานส่งเสริมการเกษตรให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังใช้แพลตฟอร์มบริหารครุภัณฑ์และบริการคอมพิวเตอร์เพื่อบริหารความต้องการ ความขาดแคลน จัดการระบบเครือข่ายและความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และบริการเซิร์ฟเวอร์ ลุกข่าย อีเมล และการสื่อสาร รวมถึงการรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์

Data-Driven Decision Making การตัดสินใจที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล

ข้อเท็จจริง และการวัดผลมาเป็นแนวทางในการวางกลยุทธ์ในการใช้ข้อมูลและการวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย เพื่อใช้ในการตัดสินใจ โดยเกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากข้อมูล เช่น สถานการณ์ ความคิดเห็น แนวโน้ม และข้อมูล มาใช้เป็นแนวทางในกระบวนการตัดสินใจ

Agile Processes and Workflows กระบวนการและขั้นตอนการทำงานที่ยืดหยุ่น

เพื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อต่าง ๆ ให้สามารถปรับเข้ากับสถานการณ์เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ปรับปรุงกระบวนการและขั้นตอนการทำงานจากการประเมินความเสี่ยง

ส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. 2566 - 2570

วาระสู่เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล

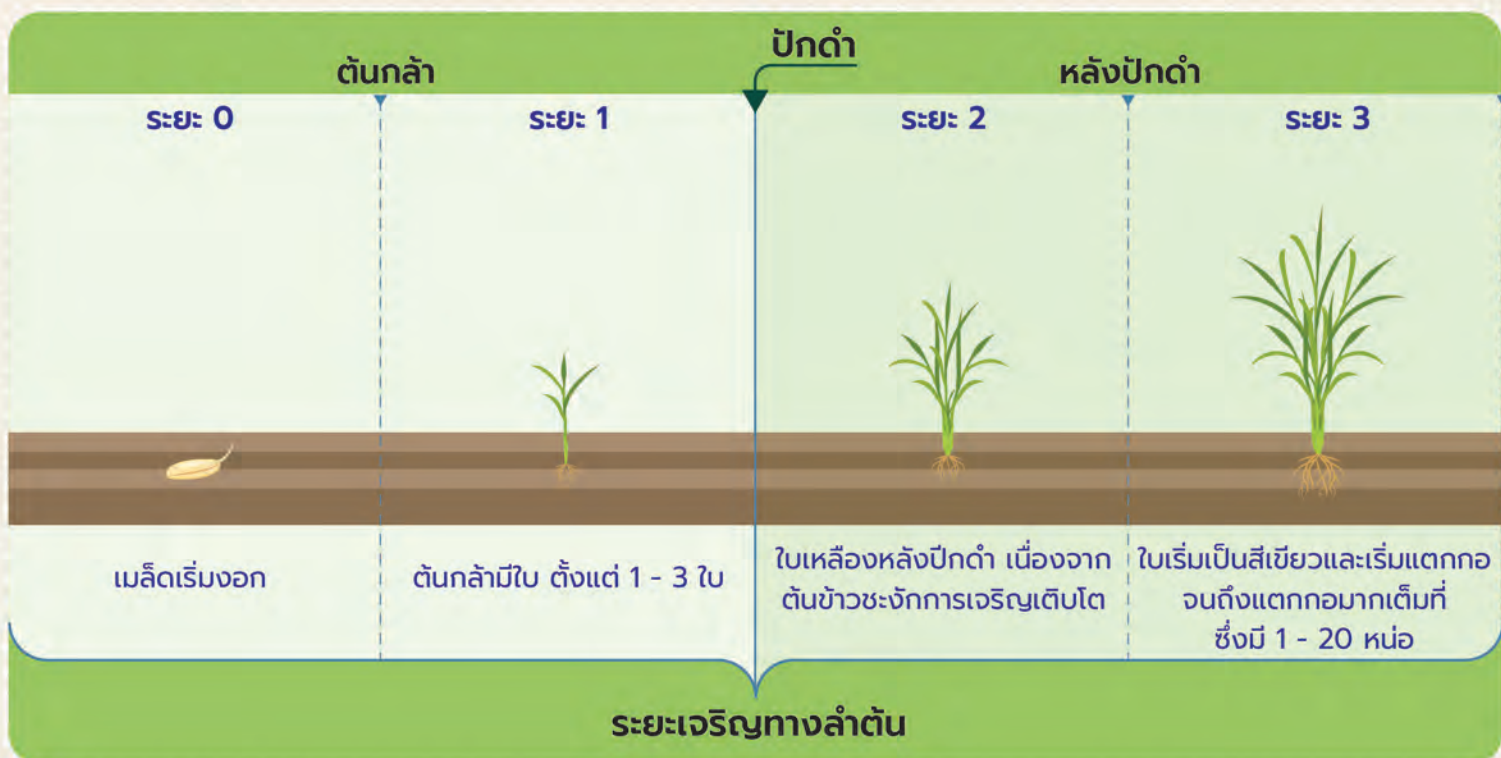
และเทคโนโลยีดิจิทัล

การใช้ประโยชน์ข้อมูล

โลจิสติกส์และนวัตกรรมดิจิทัล

การใช้ปุ๋ยในนาข้าวที่เหมาะสมตาม

หากเกษตรกรใส่ปุ๋ยได้ตรงกับช่วงเวลาที่ข้าวต้องการ จะช่วยลดต้นทุนและได้ผลผลิตสูง อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการลดต้นทุนการผลิตได้อย่างยั่งยืน

ระยะการเจริญเติบโตของข้าว

มีความต้องการอาหารแตกต่างกันออกได้ ดังนี้

ระยะข้าวงอก (ระยะ 0 - 1)	ถึงระยะกล้า ต้นข้าวจะใช้อาหารที่สะสมในเมล็ดตั้งแต่ข้าวเริ่มงอก จนถึงต้นกล้าอายุ 14 - 20 วัน	
ระยะกล้า (ระยะ 1 - 2)	ต้นข้าวเริ่มดูดธาตุอาหารผ่านราก ต้องบำรุงด้วยปุ๋ยที่มีธาตุอาหารไนโตรเจน (N) ฟอสฟอรัส (P) โพแทสเซียม (K)	
ระยะแตกกอ (ระยะ 3)	หลังข้าวตั้งตัว ควรใส่ปุ๋ยไนโตรเจน (N) อีกครั้ง เพื่อให้ข้าวแตกหน่อใหม่แข็งแรง	
ระยะข้าวสร้างรวงอ่อน (กำเนิดช่อดอก) (ระยะ 4)	ก่อนเก็บเกี่ยวข้าว 2 เดือน ต้องบำรุงด้วยปุ๋ยไนโตรเจน (N) เพื่อสร้างรวงให้สมบูรณ์แข็งแรง มีจำนวนเมล็ดต่อรวงมาก	
ระยะข้าวตั้งท้อง (ระยะ 4)	บำรุงด้วยปุ๋ยไนโตรเจน (N) เพื่อช่วยการเจริญเติบโตของรวง	
ระยะข้าวออกดอก (ระยะ 4 - 5)	ช่วงนี้นาข้าวต้องมีน้ำอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ต้นข้าวสร้างเมล็ดให้เต็ม ระยะนี้ข้าวจะดึงอาหารที่สะสมอยู่ที่ใบแก่ (ส่วนล่าง) มาใช้	
ระยะพลับพลึง (ระยะ 6)	เป็นระยะข้าวสุกแก่เต็มที่ สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้	

ระยะการเจริญเติบโตของข้าว

: ระยะการเจริญเติบโตของต้นข้าว

ระยะ 4

เริ่มสร้างช่อดอก
หรือตั้งท้อง

ระยะ 5

ออกรวง

ระยะ 6

เมล็ดมีการเปลี่ยนแปลง
จากการเป็นน้ำนมจนเป็นแป้งแข็ง
เมล็ดแก่เก็บเกี่ยวได้

ระยะการเจริญทางสืบพันธุ์ หรือสร้างเมล็ด

การผลิตข้าวมีการใช้ปุ๋ยเคมี การใช้ปุ๋ยที่ไม่ถูกวิธีจะให้ข้าวได้รับปุ๋ยมากเกินไปจนนำมาสู่ความเสียหายของผลผลิต

อาการของข้าวที่ได้รับธาตุอาหารมากเกินไป

สามารถสังเกตได้ ดังนี้

ไนโตรเจน

จะทำให้ใบมีสีเขียวเข้ม ใบมีขนาดใหญ่ ลำต้นอวบน้ำ ทำให้หักล้มได้ง่าย มีการแตกกอมากเกินไป เสี่ยงต่อการเกิดเข้าทำลายของแมลงศัตรูพืชและโรค เช่น โรคไหม้จากแบคทีเรีย โรคใบไหม้ และไม่ต้านทานการเข้าทำลายของแมลง

ฟอสฟอรัส

การให้ปุ๋ยฟอสฟอรัสที่มากเกินไปทำให้ข้าวขาดสังกะสี มีอาการปลายใบอ่อนมีสีเหลืองมีจุดสีน้ำตาลแซม ต้นเตี้ย ข้อสั้น เนื่องจากฟอสฟอรัสจะไปยับยั้งการดูดใช้สังกะสีของรากข้าว

โบรอน

จะแสดงอาการที่เห็นชัดเจนเริ่มที่ปลายใบ ขอบใบของใบแก่จะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลหรือดำ ต่อมาจะแห้งและไหม้

เหล็ก

จะพบจุดสีน้ำตาล บนใบล่างจากปลายใบเข้าสู่โคนใบ และใบจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลอมส้ม หากรุนแรงมากใบทั้งหมดจะกลายเป็นสีน้ำตาลปนม่วง และข้าวจะแตกกอน้อย ระบบรากมีจำนวนน้อย และมีสีดำเคลือบราก

คลอรีน

จะมีอาการแคะแคะริน แตกกอน้อย การเจริญเติบโตชะงัก ใบอ่อนสีขาว ม้วนงอ ใบแก่สีน้ำตาล

SCAN ME

ดาวน์โหลด File

ที่มา : วารสารส่งเสริมการเกษตร
ปีที่ 57 ฉบับที่ 318 เดือนกันยายน - ตุลาคม 2567

เรียบเรียง : กลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี
ข้อมูล-ภาพ : สุคันธา แสนเจริญสุข สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ

จังหวัดอำนาจเจริญ จัดหลักสูตรหมอพืชชุมชน พัฒนาเกษตรกรด้านอารักขาพืช ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่

หมอพืชชุมชน คือ เกษตรกรผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรหมอพืชชุมชนของกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งมีความรู้และความสามารถด้านการวินิจฉัยและจัดการศัตรูพืชเบื้องต้น โดยเฉพาะศัตรูพืชสำคัญของพืชเศรษฐกิจในพื้นที่ มีบทบาทสำคัญในการเป็นเครือข่ายสนับสนุนการดำเนินงานคลินิกพืชและที่เกี่ยวข้องระหว่างเจ้าหน้าที่ หมอพืช หรือนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรกับเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อให้การบริการด้านอารักขาพืชของกรมส่งเสริมการเกษตรครอบคลุมเชื่อมโยงในทุกพื้นที่

จุดเริ่มต้นของการจัดหลักสูตรอบรม

จากแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ประเด็นการเกษตร แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานและการรับรองความปลอดภัยในระดับต่าง ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้มากขึ้น โดยสนับสนุนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลด ละ เลิกการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตามยังคงพบการเข้าทำลายและการรบกวนของศัตรูพืชที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อรายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกร และที่สำคัญยังพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ด้านการวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชและการจัดการศัตรูพืช ซึ่งส่งผลต่อการเลือกวิธีการจัดการศัตรูพืชที่ถูกต้องและเหมาะสม

กรมส่งเสริมการเกษตรได้เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงได้พัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่หมอพืชให้บริการคลินิกพืชแก่เกษตรกรในพื้นที่และให้บริการด้านอารักขาพืช สามารถดำเนินการได้อย่างครอบคลุมเข้าถึงทุกพื้นที่อย่างแท้จริง เกิดการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงการดำเนินงานในระดับชุมชนหรือเกษตรกรขึ้นผ่านการพัฒนาเกษตรกรให้เป็นหมอพืชชุมชน มุ่งเน้นให้สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้จริงด้วยตนเองและช่วยเหลือเพื่อนเกษตรกรแก้ไขปัญหาอาการผิดปกติของพืชและศัตรูพืชได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ เกิดเป็นชุมชนแห่งการพึ่งพาตนเองด้านการบริหารจัดการศัตรูพืชได้อย่างยั่งยืน

เกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรเข้าหลักสูตร

สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญเปิดรับสมัครเกษตรกรที่มีความสนใจในพื้นที่ และพิจารณาคัดเลือกเกษตรกรโดยเกษตรกรเป้าหมายหลัก คือ ออม. สมาชิก ศจช. สมาชิก ศดปช. และเกษตรกรรายอื่น ๆ ที่มีความสนใจเข้ารับการอบรมหลักสูตรที่ 1 หมอพืชชุมชน และผู้ที่ผ่านการอบรมเข้ารับการอบรมต่อเนื่องหลักสูตรที่ 2 เสริมทักษะหมอพืชชุมชน โดยมีคุณสมบัติและเงื่อนไข ดังนี้ 1) เป็นเกษตรกรที่อาศัยอยู่ ณ อำเภอ/จังหวัดที่เปิดรับสมัคร 2) เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตรกรรม มีจิตสาธารณะ และมีมนุษยสัมพันธ์ดี 3) มีความสนใจ ใฝ่รู้ และมีความพร้อมที่จะเข้ารับการพัฒนาเป็น หมอพืชชุมชน 4) สามารถเข้ารับการอบรม ได้ครบตามหลักสูตรที่กำหนด 5) ยินยอมให้หน่วยงานเก็บและเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อวัตถุประสงค์ในการจัดทำ

หลักสูตรการอบรมหมอพืชชุมชน

ความโดดเด่นจากการอบรมหมอพืชชุมชน ของจังหวัดอำนาจเจริญ

เนื่องจากปี 2567 เป็นปีแรกที่สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญได้จัดโครงการอบรมหมอพืชชุมชนขึ้นจึงทำให้มีแต่เกษตรกรรายใหม่ที่ได้อบรมทั้ง 2 หลักสูตร โดยมีเกณฑ์ผ่านการประเมินเป็นหมอพืชชุมชน ต้องผ่านครบทั้ง 2 ข้อ ดังนี้ 1) ระยะเวลาเข้ารับการอบรมทั้งหมดต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของระยะเวลาการอบรมทั้งหมด 2) คะแนนจากการทำแบบทดสอบความรู้หลังการอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม โดยมีการทำแบบทดสอบก่อนและหลัง เกษตรกรใช้การตอบรับมีความพึงพอใจและอยากให้อีกเป็นรุ่นต่อไป สำหรับเกษตรกรที่ผ่านการอบรมหมอพืชชุมชนทั้ง 2 หลักสูตร จำนวน 151 ราย นับเป็นอันดับที่ 4 ของภาคอีสาน และเป็นอันดับที่ 5 ของประเทศ

หลักสูตรที่ 1 หมอพืชชุมชน (จำนวน 8 รายวิชา)

- 1) บทบาทหน้าที่ของหมอพืชชุมชนและความสำคัญของการวินิจฉัยศัตรูพืช
- 2) การจัดการเพื่อการป้องกันศัตรูพืช
- 3) ลักษณะอาการผิดปกติของพืช
- 4) สาเหตุของอาการผิดปกติของพืช
- 5) การวินิจฉัยศัตรูพืชเบื้องต้น
- 6) การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน
- 7) การสืบค้นข้อมูลและแหล่งอ้างอิง
- 8) การเก็บตัวอย่างและการถ่ายภาพเพื่อการวินิจฉัย

หลักสูตรที่ 2 เสริมทักษะหมอพืชชุมชน (จำนวน 6 รายวิชา)

- 1) การจัดการศัตรูพืชอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) การจัดการศัตรูพืชโดยชีววิธี
- 3) การควบคุมศัตรูพืชด้วยสารเคมี
- 4) การสัมภาษณ์และการเก็บข้อมูลเพื่อการวินิจฉัยศัตรูพืช
- 5) ฝึกปฏิบัติวินิจฉัยศัตรูพืชภาคสนาม
- 6) รู้จักคลินิกพืชและเครือข่ายการดำเนินงาน

การขยายผลจากการอบรม

จังหวัดอำนาจเจริญมีทั้งหมด 7 อำเภอ 56 ตำบล 603 หมู่บ้าน จากการอบรมหลักสูตรหมอพืชชุมชนมีเกษตรกรที่ผ่านหลักสูตร จำนวนทั้งสิ้น 151 ราย ซึ่งสำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญมีแผนที่จะขยายจำนวนหมอพืชชุมชนให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านในจังหวัดอำนาจเจริญรวมเป็น 603 ราย เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยตัวเกษตรกรจะสามารถวินิจฉัยและให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการป้องกัน ควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืช รวมถึงการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานที่เหมาะสมกับพื้นที่ดังกล่าวได้ ✨

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม

- 📍 สำนักงานเกษตรอำเภอ และสำนักงานเกษตรจังหวัด.
- หรือ กลุ่มส่งเสริมการวิจัยศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

เรเรเรเรเรเร : กลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี
ข้อมูล-ภาพ : กลุ่มเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ และกลุ่มโสตทัศนูปกรณ์ สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี

กสกก. สรุปผลการดำเนินงาน ส่งเสริมการเกษตร ปีงบประมาณ 2567

นายพีรพันธ์ คอทอง อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร และผู้บริหารกรมส่งเสริมการเกษตร เข้าร่วมการสัมมนา Year End Conference ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 ณ โรงแรม ทีเค. พาเลซ แอน คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานคร เพื่อสรุปผลการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในรอบปี ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงและลักษณะสำคัญขององค์กรด้านต่าง ๆ ที่สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต รวมถึงการถอดบทเรียนงานส่งเสริมการเกษตร โดยมีเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ด้านบริหาร ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เข้าร่วมการสัมมนา

ชุมผลสำเร็จ โครงการ Agri – Map ช่วยเพิ่มรายได้เกษตรกร

นายพีรพันธ์ อุนจิตตพันธ์ รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ชุมผลสำเร็จโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri – Map) หลังจากเกษตรกรปรับเปลี่ยนการปลูกพืชแล้ว ทำให้สามารถผลิตพืชได้เหมาะสมต่อศักยภาพพื้นที่ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตได้ผลผลิตและมีรายได้เพิ่มมากขึ้นหลายเท่าตัวเช่นเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ ประสบปัญหาคือ พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว มีความเสี่ยงด้านรายได้ที่ไม่แน่นอน ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน แต่เนื่องจากพื้นที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ จึงทดลองเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวรวม 37 ไร่ มาปลูกผักกาดแทน 2 ไร่ สร้างรายได้ต่อไร่สูงกว่าการปลูกข้าวหลายเท่า โดยปลูกข้าว มีรายได้รวมสุทธิต่อไร่ต่อปี 300 บาท ในขณะที่ปลูกผักกาด มีรายได้รวมสุทธิต่อไร่ต่อปีมากถึง 225,870 บาท และเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ ประสบปัญหาพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมปลูกมันสำปะหลัง ราคาผลผลิตต่ำ ไร่แรงงานมาก ได้ปรับมาปลูกกล้วยหอมทองแทนมันสำปะหลัง 3 ไร่ จากทั้งหมด 7 ไร่ พบว่าสามารถสร้างรายได้ต่อไร่สูงกว่าการปลูกมันสำปะหลังถึง 20 เท่า โดยมีรายได้จากปลูกมันสำปะหลังรวมสุทธิต่อไร่ต่อปี 3,300 บาท ในขณะที่ปลูกกล้วยหอมทอง มีรายได้รวมสุทธิต่อไร่ต่อปี 66,600 บาทจากตัวอย่างเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีรายได้เพิ่มขึ้นกว่าเดิมหลายเท่าเมื่อเทียบกับก่อนเข้าร่วมโครงการฯ กรมส่งเสริมการเกษตร จึงมีแนวทางที่จะดำเนินการขยายผลโครงการนี้ไปสู่พื้นที่อื่น เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสามารถพึ่งพาตนเองได้ ส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ รวมถึงสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้นจากการลดการใช้ปัจจัยการผลิตต่อไป

เตรียมการให้ความช่วยเหลือ เกษตรกรผู้ประสบอุทกภัย

นายครองศักดิ์ สรรักษา รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ร่วมประชุมติดตามสถานการณ์อุทกภัย การบริหารจัดการน้ำในช่วงฤดูฝน ปี 2567 และผลกระทบด้านการเกษตรจากสถานการณ์อุทกภัย โดยเตรียมการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัย และแผนฟื้นฟูช่วยเหลือเกษตรกรหลังน้ำลด โดยกรมส่งเสริมการเกษตรได้เตรียมการให้ความช่วยเหลือ โดยจัดเตรียมเมล็ดพันธุ์และต้นพันธุ์พืชซึ่งเป็นพืชอายุสั้น ที่เกษตรกรสามารถนำไปปลูกเพื่อเป็นอาหาร ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และเพิ่มรายได้ เช่น เมล็ดพันธุ์พืชผัก จำนวน 319,669 ซอง ประกอบด้วย ผักบุ้ง คะน้า กวางตุ้ง พริก ฯ ต้นพันธุ์พืชผัก พืชอาหาร จำนวน 113,000 ซอง ได้แก่ พริก มะเขือเปราะ และต้นพันธุ์ไม้ผล ไม้ยืนต้น จัดเตรียมเชื้อราไตรโคเดอร์มาและหัวเชื้อขยายพร้อมสนับสนุนให้เกษตรกรนำไปใช้ในการป้องกันโรคพืชสำหรับพื้นที่เพาะปลูกไม้ผลหลังน้ำลด รวมทั้งซ่อมเครื่องยนต์ เครื่องจักรกลการเกษตรที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย

บ่มเพาะกล้าพันธุ์ใหม่ สู่รั้วกรมส่งเสริมการเกษตร

ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพ เกษตรกรรุ่นใหม่ "สานพลังคนเกษตร"

นายสุริยะ คำปวง รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของ Smart Farmer และ Young Smart Farmer ผ่านงาน "สานพลังคนเกษตร" ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดขึ้น โดยผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการเพื่อสร้างความเข้าใจ ปรับชุดความคิด และเสริมทักษะ Growth Mind Set & Anti Fragile รวมถึงเสริมความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพการเกษตร และเชื่อมโยงเครือข่าย เป็นการเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเกษตรกร สร้างโอกาสในการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคี สู่การพัฒนาการเกษตรไทยอย่างสร้างสรรค์ในอนาคต เสริมสร้างความเข้มแข็งสร้างแรงจูงใจ และกระตุ้นจิตสำนึกในการสานพลังของเครือข่าย Smart Farmer และ Young Smart Farmer มีการบูรณาการ สามารถขับเคลื่อนการทำงานในระดับพื้นที่โดยมีส่วนร่วมและสอดคล้องกับนโยบายภาครัฐ ทำให้ภาคการเกษตรของประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

นายวีรศักดิ์ บุญเชิญ รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ได้ให้แนวทางการปฏิบัติตน ให้กับข้าราชการบรรจุใหม่ปฐมนิเทศข้าราชการบรรจุใหม่ ประจำปีงบประมาณ 2567 รุ่นที่ 3 ในรูปแบบออนไลน์ โดยรองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรได้แสดงความยินดีและกล่าวต้อนรับข้าราชการบรรจุใหม่ของกรมส่งเสริมการเกษตร คือ ส่งเสริมให้เกษตรกรมีความเข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีรายได้เพิ่มขึ้น ข้าราชการกรมส่งเสริมต้องทำความเข้าใจ รับทราบความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกร วิเคราะห์งาน วิเคราะห์พื้นที่ วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายการปฏิบัติงาน ต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันทุกด้าน พร้อมทั้งแนะแนวทางให้ข้าราชการใหม่ทุกคนควรมีเป้าหมายของตนเอง สร้างคุณประโยชน์ในงานที่ทำ มีการวางแผนแนวทางของตนเอง พัฒนาตนเองอยู่เสมอ พร้อมปรับตัวท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่าง ๆ เผชิญปัญหาด้วยทัศนคติที่ดีเมื่อเจอปัญหาอุปสรรค พร้อมทั้งบูรณาการองค์ความรู้และเชื่อมโยงประสานการทำงานเป็นทีมร่วมกันเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายขององค์กร

"Agrivoltalic" ตัวช่วยยกระดับภาคการเกษตร ภายใต้แนวคิด ESG

จากสถานการณ์ปัจจุบันที่ทุกประเทศทั่วโลกกำลังเผชิญต่อปัญหาสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง ประกอบกับการมีจำนวนประชากรที่เพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่การผลิตในภาคการเกษตรก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค ภาคการเกษตรจึงต้องมีการปรับตัวในการส่งเสริมการเกษตรแบบยั่งยืน (Sustainable Agriculture) รวมถึงความพยายามในการหาแหล่งพลังงานเพื่อทดแทนเชื้อเพลิงฟอสซิลที่เริ่มเหลือน้อยลง ควบคู่กับการยับยั้งการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งเป็นหนึ่งในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (United Nation : UN) ได้กำหนดกรอบการทำงานและข้อตกลงระดับนานาชาติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

The Fruit Growing Competence Center at Lake Constance (KOB) เป็นศูนย์วิจัยและทดสอบเกี่ยวกับไม้ผล ตั้งอยู่ที่เมือง Ravensburg ในรัฐ Baden-Württemberg ของสหพันธ์รัฐเยอรมนี โดยมีการก่อตั้งมาประมาณ 20 ปี มีวัตถุประสงค์เพื่อรับมือกับความท้าทายที่เพิ่มขึ้นในการผลิตไม้ผลที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงการใช้ทรัพยากรที่น้อยลง Dr. Ulrich Mayr รองผู้อำนวยการศูนย์วิจัยฯ กล่าวว่า ศูนย์วิจัยนี้ได้ก่อตั้งขึ้นมาจาก "Schuhmacherhof" ซึ่งเป็นสถาบันวิจัยของมหาวิทยาลัย Hohenheim ซึ่งในปัจจุบันได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น เช่น องค์กรที่เกี่ยวกับการผลิตและการตลาด ตลาดขายส่งผลไม้ รวมถึงกระทรวงเกษตรและคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศเยอรมนี สำหรับงานที่ศูนย์วิจัยฯ รับผิดชอบ ได้แก่ งานวิจัยเกี่ยวกับจำนวนของชาวสวนที่ลดลง แนวทางการเพิ่มผลผลิต (ด้วยการตัดแต่งกิ่ง และการให้ปุ๋ย) เทคโนโลยีในการเก็บผลผลิต (Postharvest) รวมถึงการวิจัย พัฒนา และอนุรักษ์พันธุ์แอปเปิล

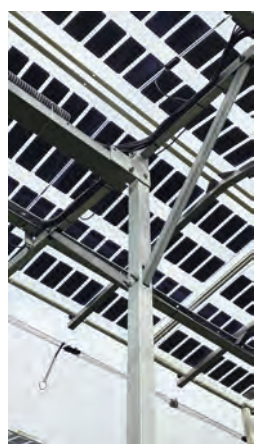

ประเทศเยอรมนีเป็นประเทศที่มีการผลิตและจำหน่ายผลไม้ได้มากในระดับหนึ่งในสหภาพยุโรป (EU) โดยเฉพาะ “แอปเปิล” ซึ่งเป็นผลไม้ที่ชาวเยอรมันนิยมบริโภคเป็นอย่างมาก และมีปริมาณการบริโภคถึง 30.7 กิโลกรัมต่อคนต่อปี รัฐ Ravenburg ถือเป็นรัฐที่มีการผลิตแอปเปิลที่มากถึง 1 ใน 3 ของประเทศ และมีพื้นที่ปลูกถึง 50,000 ไร่ โดยเกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการปลูกอยู่รอบทะเลสาบ Constance เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ได้รับอิทธิพลจากการกักเก็บและระบายความร้อนจากทะเลสาบ ส่งผลให้การผลิตแอปเปิลในช่วงฤดูหนาวจะไม่กระทบจากอากาศหนาวมากนัก ซึ่งผลผลิตที่ได้ก็ยังไม่เพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศจนต้องมีการนำเข้าจากประเทศอื่น ๆ เช่น นิวซีแลนด์ ด้วยเหตุนี้ศูนย์วิจัยฯ จึงได้นำเทคโนโลยีการผลิตแบบ Agrivoltalic เพื่อนำมาใช้ในการยกระดับการผลิตแอปเปิลในประเทศเยอรมนี

Agrivoltalic คือ เทคโนโลยีการใช้พื้นที่ร่วมกันของภาคการเกษตร หรือเป็น ระบบการผลิตการเกษตรร่วมกับการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ ประโยชน์ของการทำฟาร์มเกษตรแบบ Agrivoltalics จะช่วยให้เกษตรกรสามารถผลิตพลังงานหมุนเวียนได้ ในขณะที่ยังคงใช้พื้นที่เพื่อวัตถุประสงค์ทางการเกษตร นอกจากนี้ แผงโซลาร์เซลล์ยังช่วยให้ร่มเงาแก่พืชผล ซึ่งสามารถควบคุมอุณหภูมิและลดการระเหยของน้ำได้ นำไปสู่ความต้องการน้ำในการเพาะปลูกที่ลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่มีอากาศร้อนและแห้งแล้ง นอกจากนี้ ระบบไฟฟ้าเพื่อการเกษตรยังช่วยสร้างพลังงานหมุนเวียนที่สะอาด ลดการพึ่งพาแหล่งพลังงานดั้งเดิม เช่น เชื้อเพลิงฟอสซิล และยังช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและลดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้อีกด้วย ในประเทศเยอรมันนี้ แนวคิดการใช้พื้นที่การเกษตรร่วมกับการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์มีการนำเสนอครั้งแรกในวารสารวิชาการ International Journal of Solar Energy เมื่อปี พ.ศ. 2525 โดย ออดอล์ฟ เกิทซ์แบร์เกอร์ (Adolf Goetzberger) และอาร์มิน ซัสโตรฟ (Armin Zastrow) นักวิทยาศาสตร์ชาวเยอรมัน เรียกว่า ระบบ agrophotovoltaic

ศูนย์วิจัย KOB ได้นำเทคโนโลยีการผลิตแบบ Agrivoltalic มาใช้ทดลองในการผลิตแอปเปิลภายใต้การผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ร่วมกับการผลิตกระแสไฟฟ้า โดยทางศูนย์ได้มีการปรับปรุงพันธุ์แอปเปิลให้มีความแข็งแรง และต้านทานโรคเพิ่มมากขึ้น เพื่อช่วยลดการใช้สารเคมีในการปราบศัตรูพืชลงถึง 50 % สำหรับแปลงเกษตรอินทรีย์ทางศูนย์วิจัยจะไม่มีการใช้ยากำจัดวัชพืช การกำจัดวัชพืชจะใช้เพียงวิธีกลเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาพันธุ์แอปเปิลให้เป็นพันธุ์ต้นเตี้ย และมีขนาดต้นเล็กกลง เพื่อให้ได้ผลผลิตที่เร็วขึ้น และเหมาะสมกับการปลูกในโรงเรือนภายใต้แผงโซลาร์เซลล์ อัตราการปลูกอยู่ที่ 480 ต้นต่อไร่ สำหรับต้นทุนในการทำแปลงแอปเปิลอินทรีย์ภายใต้แผงโซลาร์เซลล์อยู่ที่ประมาณ 6.68 ล้านบาทต่อไร่ โดยแบ่งเป็นค่าใช้จ่ายในแปลง ได้แก่ ค่าไม้ค้ำและค่าลวดในการผูกต้นแอปเปิล ค่าตาข่ายกันลูกเห็บ อยู่ที่ 600 บาทต่อต้น หรืออยู่ที่ 224,000 – 288,000 บาทต่อไร่ ราคาค่าโครงสร้างอยู่ที่ 4.26 ล้านบาทต่อไร่ และราคาแผงโซลาร์เซลล์อยู่ที่ 2.14 ล้านบาทต่อไร่ ทั้งนี้ ในส่วนของการทดลองได้มีการจัดทำแปลงภายใต้แผงโซลาร์เซลล์ 2 รูปแบบด้วยกัน ทั้งแบบที่เป็นแผงแบบถาวรและแผงที่มีการปรับเปลี่ยนทิศทางการรับแสงแบบอัตโนมัติ ในส่วนของโครงสร้างเสาของแผงโซลาร์เซลล์จะมีความสูงจากพื้นดิน 4 เมตร และจะมีการเคลือบ Zinc เพื่อช่วยกันสนิม โดยในส่วนของผลผลิตแอปเปิลภายในโรงเรือนพบว่ามีการให้ผลผลิตถึง 5 – 6 กิโลกรัมต่อต้น นอกจากนี้ทางศูนย์วิจัยยังได้ประโยชน์จากการนำกระแสไฟฟ้าที่ผลิตได้ถึง 1 เมกะวัตต์ต่อแปลงไปใช้ในโรงเก็บรักษาอุณหภูมิอีกทางหนึ่ง ทั้งนี้ ทางศูนย์วิจัยมองว่าเทคโนโลยีดังกล่าวหากมีการขยายผลต่อไปให้กับเกษตรกรจะส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ทั้งในเรื่องของการขายผลผลิต และการขายพลังงานไฟฟ้า เนื่องจากในเยอรมนีระบบการขายพลังงานไฟฟ้าสามารถทำได้ง่าย และอาจต่อยอดไปสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้

สำหรับแนวโน้มตลาด Agrivoltaic คาดว่าในปี 2573 มูลค่าตลาด Agrivoltaic จะเติบโตไปอยู่ที่ 8.9 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือราว 312.4 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากในปี 2565 ซึ่งอยู่ที่ 3.6 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือราว 124.9 พันล้านบาท (อ้างอิงอัตราแลกเปลี่ยนที่ 35.1 บาทต่อ 1 เหรียญสหรัฐฯ) หรือมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยที่ปีละ 12.1% (CAGR% 2565-2573) จากการเติบโตของเทรนด์ ESG ที่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังได้แรงหนุนจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ทำให้การเข้าถึงของเกษตรกรมีแนวโน้มถูกลง ทำให้มีการใช้งานแพร่หลายมากยิ่งขึ้น

“ESG” เป็นแนวทางการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืนที่ถูกระบุไว้ในหลักปฏิบัติการลงทุนที่มีความรับผิดชอบขององค์การสหประชาชาติ และมักถูกใช้เป็นปัจจัยเพื่อประเมินด้านความยั่งยืนและผลกระทบต่อทางจริยธรรมของการลงทุนในธุรกิจหรือบริษัท โดยมีความหมายของอักษรย่อในแต่ละตัว ดังนี้

▶ **“E”** ย่อมาจาก **“Environment”** หมายถึง สิ่งแวดล้อม โดยมุ่งพิจารณาการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจ ประเด็นที่เกี่ยวข้อง เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความหลากหลายทางชีวภาพ และมลพิษทางอากาศ

▶ **“S”** ย่อมาจาก **“Social”** หมายถึง สังคม โดยมุ่งพิจารณาการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม รวมถึงความเป็นอยู่ของสังคมทั้งภายในและภายนอกบริษัท ประเด็นที่เกี่ยวข้อง เช่น สิทธิมนุษยชน สุขภาพและความปลอดภัยของพนักงาน และสัมพันธ์ภายในที่ทำงาน

▶ **“G”** ย่อมาจาก **“Governance”** หมายถึง ธรรมาภิบาล โดยมุ่งพิจารณาการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีแนวทางบริหารความเสี่ยงที่ชัดเจน ต่อต้านและทำให้ปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน ประเด็นที่เกี่ยวข้อง เช่น การกำหนดค่าตอบแทนผู้บริหาร การดำเนินธุรกิจด้วยความซื่อสัตย์และโปร่งใส และความรับผิดชอบต่อ

ที่มา : ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Move), 2566

สำหรับประเทศไทย ปัญหาพื้นที่การเกษตรไม่เพียงพออาจยังไม่ถึงขั้นวิกฤตในอนาคตอันใกล้ การติดตั้งระบบการเกษตรร่วมกับการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ จึงยังเป็นเพียงระดับการทดลองเพื่อศึกษาความคุ้มค่าการลงทุน ก่อนพัฒนาไปใช้งานจริงในแปลงเกษตรหรือกับผู้ประกอบการโรงไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ ซึ่งหากคุ้มค่ากับการลงทุน ก็นับว่าเป็นทางเลือกใหม่ที่น่าสนใจ ที่จะช่วยยกระดับการทำเกษตรสู่ความยั่งยืน ช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตเกษตรกรไทยไปพร้อม ๆ กับการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยในส่วนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อาจรวมระบบ Agrivoltaic เข้ากับโครงการส่งเสริมและสนับสนุนที่มีอยู่ ซึ่งอาจรวมถึงการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเฉพาะทางสำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรหรือการเสนอทุนหรือเงินอุดหนุนในการทำแปลงสาธิต เพื่อแสดงถึงประโยชน์ของ Agrivoltaic ต่อเกษตรกรในอนาคตต่อไป ❀

อรพรรณ ชุติวศิน

สำนักงานเกษตรอำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา
 เกษตรตำบลต้นแบบ
 จากโครงการผลิตสื่อและขยายผลเกษตรตำบลต้นแบบ

เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

คอลัมน์ “เกษตรตำบล คนปลูกคน” ในฉบับนี้ เราขอปิดท้ายด้วย เกษตรตำบลต้นแบบ จากโครงการผลิตสื่อและขยายผลเกษตรตำบลต้นแบบ ปี 2566 อดีตนุเคราะห์ของ สำนักงานเกษตรอำเภอสนามชัยเขต ซึ่งปัจจุบันย้ายไปปฏิบัติราชการ ณ สำนักงานเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา “เกษตรจอย” อรพรรณ ชุติวศิน ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ด้วยหลัก “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” จนเป็นที่ยอมรับ สามารถยกระดับคุณภาพชีวิต และสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรในชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม

“เข้าใจ” กังงานที่ปฏิบัติ คน และพื้นที่

การทำงานในบทบาทเกษตรตำบลของเกษตรจอย เริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจหน้าที่ของตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญที่จะทำให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่ไปกับการศึกษาบริบทการทำเกษตรในพื้นที่ เพื่อตั้งเป้าหมายส่งเสริมการเกษตรตามที่ได้รับมอบหมาย

“จอยรับราชการเป็นเกษตรตำบลได้ 9 ปีค่ะ เริ่มต้นปฏิบัติราชการที่สำนักงานเกษตรอำเภอสนามชัยเขตเป็นที่แรก ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ 1 ตำบล คือตำบลลาดกระทิง ประกอบด้วย 11 หมู่บ้าน ปัจจุบันมีพื้นที่เพาะปลูก จำนวน 88,490 ไร่ ครั้วเรือนเกษตรกรมีจำนวน 1,300 ครั้วเรือน

ตอนนั้นจอยเริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจก่อนเลยคะ ทำความเข้าใจในงานที่เรารับผิดชอบ ความสามารถที่ตัวเองมี ก็มีการพัฒนาตัวเองเพื่อให้พร้อมปฏิบัติงานในพื้นที่ได้อย่างเต็มกำลังความสามารถ พร้อมทั้งจะถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ ขณะเดียวกันก็ทำความเข้าใจถึงรายละเอียดการทำเกษตรในพื้นที่ของพี่น้องเกษตรกรที่ดูแลไปด้วย ทำให้เห็นถึงปัญหา ไม่ว่าจะปัญหาการจัดการน้ำ การใช้สารเคมี การมีต้นทุนการผลิตสูง รวมทั้งปัญหาความเสื่อมโทรมของป่ารอยต่อ 5 จังหวัดภาคตะวันออก (ฉะเชิงเทรา, สระแก้ว, ระยอง, จันทบุรี และชลบุรี) ซึ่งบริเวณที่อกเขาที่ล้อมรอบอำเภอสนามชัยเขต มีช้างป่าอาศัยอยู่และออกหากินนอกพื้นที่ป่า ทำลายพืชผลทางการเกษตรและทรัพย์สินของประชาชนเสียหายเกือบทุกวัน จอยและพี่ ๆ เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอสนามชัยเขต ก็ลงพื้นที่เก็บข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำกลับมาวางแผนกำหนดเป้าหมายในการส่งเสริมการเกษตรและแก้ไขปัญหา ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวคะ”

ใช้ระบบส่งเสริมการเกษตร T&V System เพื่อ “เข้าถึง” พี่น้องเกษตรกร

กรมส่งเสริมการเกษตร ใช้ระบบการฝึกอบรมและการเยี่ยมเยียนเกษตรกร หรือ Training and Visit System : T&V System ในการส่งเสริมการเกษตร เช่นเดียวกันกับการเข้าถึงเกษตรกรในพื้นที่ของเกษตรกรจอย ที่นำเอาระบบส่งเสริมการเกษตรดังกล่าว มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ จากเริ่มแรกที่เต็มไปด้วยอุปสรรคจนในที่สุดก็สามารถพิสูจน์ตัวเอง จนเป็นที่ยอมรับของเกษตรกรในพื้นที่ได้

“สำหรับจอยการจะเข้าถึงคน เข้าถึงพื้นที่ ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย ในแต่ละพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและภาษา มีความเชื่อและความคิดที่แตกต่างกันไป ตอนนั้นเราเองก็อายุน้อย การพิสูจน์ตัวเองให้ผู้เอาใจได้ เห็นและเป็นที่ยอมรับเป็นเรื่องยาก ทั้งเรื่องเหตุและผลของการปรับเปลี่ยนการทำเกษตร หรือการถ่ายทอดความรู้ที่จะสามารถพัฒนาการทำเกษตรแบบดั้งเดิมให้ดีขึ้นได้ จอยจึงเลือกที่จะให้ใจเกษตรกรก่อน ให้เขาได้เห็นถึงความมุ่งมั่นตั้งใจจริงของเรา เข้าหาเขาด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตน แล้วค่อย ๆ อธิบายหลักการต่าง ๆ ยกตัวอย่างพื้นที่ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก ชี้ให้เห็นความแตกต่างและผลลัพธ์ที่ได้ ขณะเดียวกันก็เก็บข้อมูลด้านต่าง ๆ จากแต่ละที่ นำไปร่วมหารือกับทีมเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอสนามชัยเขต วางแผนส่งเสริมให้ตรงตามความต้องการของพี่น้องเกษตรกร จนในที่สุดเขาก็ไว้ใจ และยินดีที่จะเข้าร่วมกระบวนการส่งเสริมการเกษตรกับเราค่ะ”

สู่การ “พัฒนา” การทำเกษตรในพื้นที่

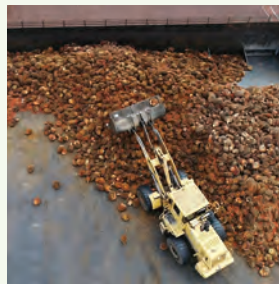
ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ผลงานของเกษตรกรจอยเป็นที่ประจักษ์ ไม่ว่าจะเป็นด้านการขับเคลื่อนโครงการและนโยบายภาครัฐในพื้นที่จนเกิดความสำเร็จในหลายส่วน ด้านการทำงานกับเกษตรกรและเครือข่ายที่ทำให้สามารถถ่ายทอดความรู้และทำงานสอดคล้องกับระบบส่งเสริมการเกษตรได้เป็นอย่างดี ด้านการให้บริการต่าง ๆ และโดยเฉพาะความสำเร็จของ “กลุ่มแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันอำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา” อีกหนึ่งผลงานส่งเสริมการเกษตรที่โดดเด่นด้านการจัดการสินค้าเกษตรและการจัดการพื้นที่ของเกษตรกร

“อำเภอสนามชัยเขต มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน 12,845 ไร่คะ ก่อนหน้านี เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ เช่น ผลผลิตไม่ได้คุณภาพ มีต้นทุนการผลิตสูง ปาล์มขาดคอกในช่วงแล้ง ตัวเกษตรกรขาดองค์ความรู้ ต่างคนต่างปลูกต่างคนต่างขาย มีการจำหน่ายผ่านลานรับซื้อทั่วไปทำให้ราคาผลผลิตไม่แน่นอน จอยจึงมีแนวคิดในการส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่รวมกลุ่มกัน เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว กลุ่มแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันอำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา จึงเกิดขึ้นคะ”

กลุ่มแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันอำเภอสนามชัยเขต มีความโดดเด่นในด้านการรวมกลุ่มที่มีความเข้มแข็ง รวบรวมผลผลิตจากสมาชิกด้วยการจัดตั้งลานรับซื้อในพื้นที่ สร้างโอกาสในการต่อรองราคาของผลผลิต ที่สำคัญแปลงปาล์มน้ำมันของสมาชิกทุกรายได้รับมาตรฐาน RSPO (Roundtable on Sustainable Palm Oil) หรือมาตรฐานการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน

“สำหรับที่นี่ เราได้ทำการบริหารจัดการที่ส่งผลให้เกิดการทำงานในพื้นที่ส่งเสริมแนวทางการแก้ไขปัญหาและสร้างความเข้มแข็งภายในกลุ่ม มีการสร้างความเข้าใจเกษตรกรสมาชิกและรวมกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ โดยกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์กลุ่มอย่างชัดเจน มีการประชุมกลุ่มอย่างต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาภายในกลุ่ม ที่สำคัญ มีการจัดเวทีถ่ายทอดความรู้ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิตปาล์มน้ำมันของสมาชิก เรามุ่งเน้นให้กลุ่มมีการบริหารจัดการร่วมกัน รวมกันผลิต รวมกันขาย สนับสนุนให้กลุ่มซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกันเพื่อลดต้นทุนการผลิต จนกลุ่มดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนากลุ่มแปลงใหญ่ 5 ด้านได้สำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นการลดต้นทุนการผลิตจากเดิม 6,470 บาทต่อไร่ ลดลงเหลือ 5,505 บาทต่อไร่ เพิ่มผลผลิตจากเดิม 2,800 กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้นเป็น 3,500 กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มมูลค่าผลผลิตด้วยการได้รับการรับรองมาตรฐาน RSPO มีการบริหารจัดการกลุ่มที่ดี และสามารถทำให้เกิดลานปาล์มน้ำมันของกลุ่มเอง โดยมีการทำข้อตกลงกับหน่วยงานเอกชนเพื่อรับซื้อผลผลิตจากสมาชิก สุดท้ายจึงทำให้สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันได้ในที่สุดค่ะ”

จากเกษตรกรตำบลคนปลุกคนสู่ “เกษตรกรตำบลดีเด่น ปี 2566”

จากความมุ่งมั่นตั้งใจขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตร เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีขีดความสามารถในการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตามความต้องการของตลาด พัฒนาและบูรณาการการทำงานกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร ปฏิบัติงานเป็นพื้นที่ ผลักดันภาคการเกษตรของไทยให้เติบโตไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคงยั่งยืน ส่งผลให้เกษตรกรจอยได้รับรางวัล “เกษตรกรตำบลดีเด่น” ในการเชิดชูเกียรติบุคลากรและหน่วยงานที่ทำคุณประโยชน์โดดเด่นในงานส่งเสริมการเกษตร ปี 2566

จอยไม่ได้มองเกษตรกรว่าเค้าคือเกษตรกร
แต่มองเค้าเป็นบุคคลในครอบครัว
ทำให้เราสามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ได้
เหมือนว่าเราสู้ไปกับครอบครัวของเราเอง

อรวรรณ ชุตวิศิน
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
สำนักงานเกษตรอำเภอสามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

“ภูมิใจค่ะ แม้ว่าจะเป็นพื้นที่เพียงเล็ก ๆ ในงานส่งเสริมการเกษตร แต่ก็สามารถทำให้เกษตรกรที่ดูแลอยู่ได้มีชีวิตที่อยู่ดีกินดีขึ้น จอยไม่ได้มองเกษตรกรว่าเค้าคือเกษตรกร แต่มองเค้าเป็นบุคคลในครอบครัว ทำให้เราสามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ได้ เหมือนว่าเราสู้ไปกับครอบครัวของเราเอง จอยมีความสุขทุกครั้งที่ได้ลงพื้นที่ ได้ร่วมคิดร่วมทำไปกับพี่ ๆ เจ้าหน้าที่ในสำนักงานและเกษตรกรทุกท่าน ด้วยความหวังที่อยากจะให้เกษตรกรประกอบอาชีพนี้โดยปราศจากหนี้สินและมีความมั่นคง และทำให้เกษตรกรมีความสำคัญควรค่าแก่การยกย่อง เพราะเกษตรกรคือผู้ดูแลปากท้องของประเทศค่ะ”

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา “เกษตรกรตำบลคนปลุกคน” ได้มีโอกาสนำเสนอเรื่องราวของเกษตรกรตำบลที่ทุ่มเทให้กับงานส่งเสริมการเกษตร จากโครงการผลิตสื่อและขยายผลเกษตรกรตำบลต้นแบบปี 2566 ซึ่งเราเชื่อเสมอว่าไม่แค่เฉพาะผู้เข้าร่วมโครงการนี้เท่านั้นที่สามารถเป็น “คนปลุกคน” แต่เกษตรกรตำบลทุกท่านสามารถเป็นผู้ที่จะทำให้การทำเกษตรในพื้นที่เกิดความยั่งยืน และเป็นแรงบันดาลใจในการปลูกฝังความยั่งยืนให้เกิดขึ้นจริงในทุกพื้นที่ได้ ขอขอบคุณผู้อ่านทุกท่านที่ติดตามและร่วมเป็นส่วนหนึ่งของคอลัมน์นี้ หวังว่าทุกท่านจะเก็บเกี่ยวเรื่องราวต่าง ๆ จากคอลัมน์นี้ ประโยชน์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม แม้คอลัมน์จะสิ้นสุดลง แต่ความตั้งใจของเราในงานส่งเสริมการเกษตรยังคงเดินหน้าต่อไป ❖

เกษตรกรตำบลต้นแบบ
อรวรรณ ชุตวิศิน
สำนักงานเกษตรอำเภอสามชัยเขต
จังหวัดฉะเชิงเทรา

การสร้างความร่วมมือ ในการพัฒนาเกษตรกรไทยกับญี่ปุ่น ความเป็นมาของการจับมือระหว่างกรมส่งเสริมการเกษตร กับวิทยาลัยเกษตรกรรมโคอิบุจิ

ที่มาของความร่วมมือระหว่างกรมส่งเสริมการเกษตร กับวิทยาลัยเกษตรกรรมโคอิบุจิ

ประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่นมีความสัมพันธ์อันดีกันมาอย่างยาวนาน ในด้านการพัฒนาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตรมีภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรไทยให้สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการพัฒนาเกษตรกรให้มีศักยภาพในการผลิตสินค้าเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่สามารถเพิ่มศักยภาพให้กับเกษตรกรได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งประเทศญี่ปุ่นเป็นหนึ่งในประเทศที่มีความโดดเด่นในด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาสินค้าเกษตร

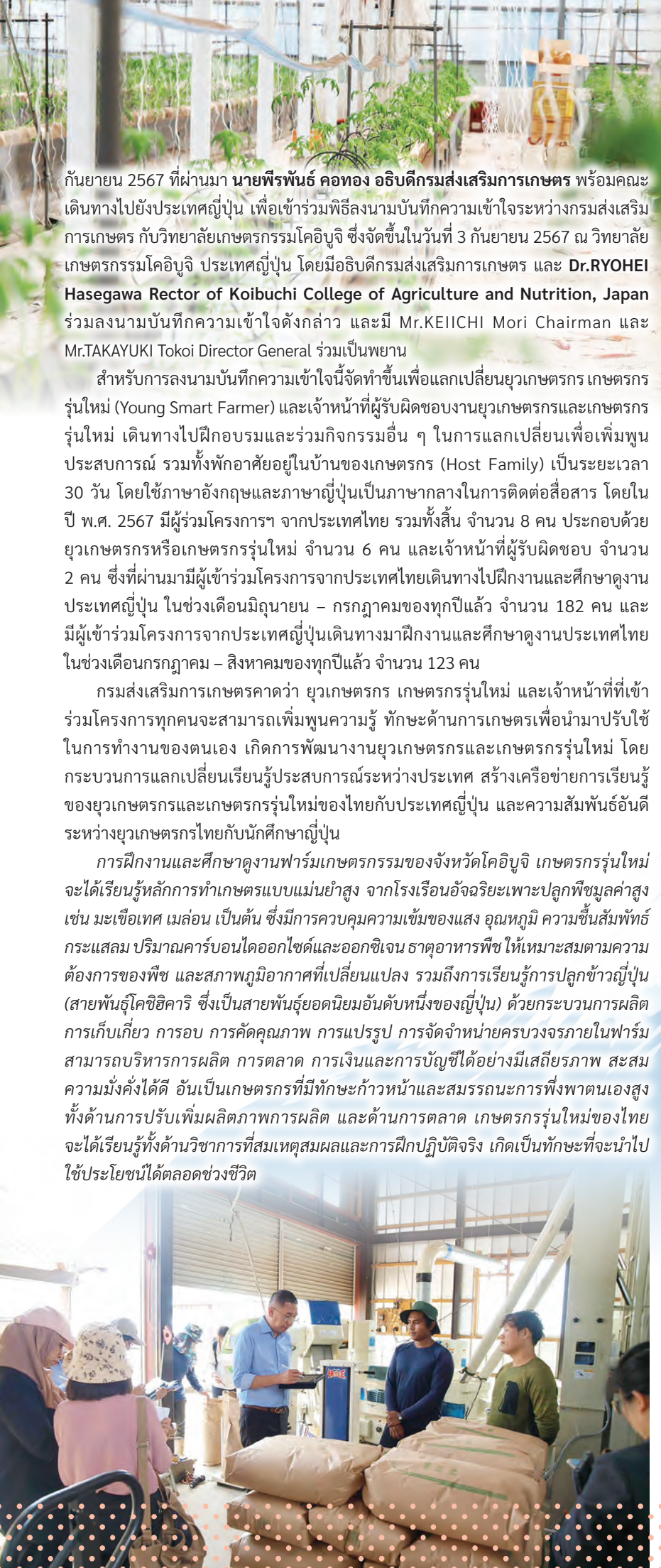

กรมส่งเสริมการเกษตรจึงสร้างความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ด้านการเกษตร กับวิทยาลัยเกษตรกรรมโคอิบุจิ ในจังหวัดอิบารากิ ประเทศญี่ปุ่น โดยเริ่มจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการดำเนินการแลกเปลี่ยนยุวเกษตรกรไทย ในปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างทักษะความรู้ด้านการเกษตรแก่ ยุวเกษตรกร เกษตรกรรุ่นใหม่ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ผู้รับผิดชอบงาน ผ่านการเรียนรู้เทคโนโลยีการเกษตรและการบริหารจัดการด้านการผลิตและการตลาดของประเทศญี่ปุ่น เปิดโอกาสในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการพัฒนางานยุวเกษตรกรและเกษตรกรรุ่นใหม่ระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น เสริมสร้างเครือข่ายองค์กรเกษตรระหว่างประเทศ และกระชับความสัมพันธ์อันดีงามระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่นให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

การลงนามบันทึกความเข้าใจระหว่าง กรมส่งเสริมการเกษตรกับวิทยาลัย เกษตรกรรมโคอิบุจิ ฉบับใหม่

ในปี พ.ศ. 2567 นับเป็นปีแห่งการเริ่มต้นในการสร้างความร่วมมือครั้งใหม่ที่จะสร้างความต่อเนื่องให้กับ การพัฒนาเกษตรกรไทย ภายใต้การดำเนินงานโครงการแลกเปลี่ยนยุวเกษตรกร เกษตรกรรุ่นใหม่ และเจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบยุวเกษตรกรและเกษตรกรรุ่นใหม่ไทยกับ วิทยาลัยเกษตรกรรมโคอิบุจิ ประเทศญี่ปุ่น เมื่อวันที่ 1 - 7

กันยายน 2567 ที่ผ่านมา นายพีรพันธ์ คอทอง อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร พร้อมคณะ เดินทางไปยังประเทศญี่ปุ่น เพื่อเข้าร่วมพิธีลงนามบันทึกความเข้าใจระหว่างกรมส่งเสริมการเกษตร กับวิทยาลัยเกษตรกรรมโคอิบุจิ ซึ่งจัดขึ้นในวันที่ 3 กันยายน 2567 ณ วิทยาลัยเกษตรกรรมโคอิบุจิ ประเทศญี่ปุ่น โดยมีอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร และ **Dr.RYOHEI Hasegawa Rector of Koibuchi College of Agriculture and Nutrition, Japan** ร่วมลงนามบันทึกความเข้าใจดังกล่าว และมี **Mr.KEIICHI Mori Chairman** และ **Mr.TAKAYUKI Tokoi Director General** ร่วมเป็นพยาน

สำหรับการลงนามบันทึกความเข้าใจนี้จัดทำขึ้นเพื่อแลกเปลี่ยนยุวเกษตรกร เกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานยุวเกษตรกรและเกษตรกรรุ่นใหม่ เดินทางไปฝึกอบรมและร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ในการแลกเปลี่ยนเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ รวมทั้งพักอาศัยอยู่ในบ้านของเกษตรกร (Host Family) เป็นระยะเวลา 30 วัน โดยใช้ภาษาอังกฤษและภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสาร โดยในปี พ.ศ. 2567 มีผู้ร่วมโครงการฯ จากประเทศไทย รวมทั้งสิ้น จำนวน 8 คน ประกอบด้วย ยุวเกษตรกรหรือเกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน 6 คน และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ จำนวน 2 คน ซึ่งที่ผ่านมา มีผู้เข้าร่วมโครงการจากประเทศไทยเดินทางไปฝึกงานและศึกษาดูงาน ประเทศญี่ปุ่น ในช่วงเดือนมิถุนายน - กรกฎาคมของทุกปีแล้ว จำนวน 182 คน และมีผู้เข้าร่วมโครงการจากประเทศญี่ปุ่นเดินทางมาฝึกงานและศึกษาดูงานประเทศไทย ในช่วงเดือนกรกฎาคม - สิงหาคมของทุกปีแล้ว จำนวน 123 คน

กรมส่งเสริมการเกษตรคาดว่า ยุวเกษตรกร เกษตรกรรุ่นใหม่ และเจ้าหน้าที่ที่เข้าร่วมโครงการทุกคนจะสามารถเพิ่มพูนความรู้ ทักษะด้านการเกษตรเพื่อนำมาปรับใช้ในการทำงานของตนเอง เกิดการพัฒนางานยุวเกษตรกรและเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างประเทศ สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของยุวเกษตรกรและเกษตรกรรุ่นใหม่ของไทยกับประเทศญี่ปุ่น และความสัมพันธ์อันดีระหว่างยุวเกษตรกรไทยกับนักศึกษาญี่ปุ่น

การฝึกงานและศึกษาดูงานฟาร์มเกษตรกรรมของจังหวัดโคอิบุจิ เกษตรกรรุ่นใหม่ จะได้เรียนรู้หลักการทำการเกษตรแบบแม่นยำสูง จากโรงเรือนอัจฉริยะเพาะปลูกพืชมูลค่าสูง เช่น มะเขือเทศ เมล่อน เป็นต้น ซึ่งมีการควบคุมความเข้มของแสง อุณหภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์ กระจกแสง ปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์และออกซิเจน ธาตุอาหารพืช ให้เหมาะสมตามความต้องการของพืช และสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง รวมถึงการเรียนรู้การปลูกข้าวญี่ปุ่น (สายพันธุ์โคชิฮิคาริ ซึ่งเป็นสายพันธุ์ยอดนิยมอันดับหนึ่งของญี่ปุ่น) ด้วยกระบวนการผลิต การเก็บเกี่ยว การอบ การคัดคุณภาพ การแปรรูป การจัดจำหน่ายครบวงจรภายในฟาร์ม สามารถบริหารการผลิต การตลาด การเงินและการบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะสมความมั่งคั่งได้ดี อันเป็นเกษตรกรที่มีทักษะก้าวหน้าและสมรรถนะการพึ่งพาตนเองสูง ทั้งด้านการปรับเพิ่มผลิตภาพการผลิต และด้านการตลาด เกษตรกรรุ่นใหม่ของไทย จะได้เรียนรู้ทั้งด้านวิชาการที่ผสมผสานผลและการฝึกปฏิบัติจริง เกิดเป็นทักษะที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้ตลอดช่วงชีวิต

วิทยาลัยเกษตรกรรมโคอิบุจิ (Koibuchi College of Agriculture) ตั้งอยู่ในจังหวัดอิบารากิ ประเทศญี่ปุ่น เป็นสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงด้านการเกษตร โดยมุ่งเน้นในการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร ในยุคปัจจุบัน ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2488 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการเกษตรให้มีคุณภาพสูง สามารถนำความรู้ไปพัฒนาภาคการเกษตรของประเทศได้อย่างยั่งยืน ผสมผสานการเรียนรู้ในห้องเรียนกับการปฏิบัติจริงในฟาร์ม มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการเรียนการสอนและการผลิต มีความร่วมมือกับภาคเอกชน ในการพัฒนาหลักสูตรและจัดหางานให้นักศึกษา ตลอดจนมีอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการทำงานจริง โดยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา วิทยาลัย ได้พัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคการเกษตร ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเน้นการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ มีการจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติจริงในฟาร์มของวิทยาลัย และฟาร์มของเกษตรกรตัวอย่าง

นอกจากนี้ภายใต้ความร่วมมือระยะต่อไป วิทยาลัยเกษตรกรรมโคอิบุจิมีความยินดีในการเผยแพร่การทำเกษตรของญี่ปุ่น ผ่านการเรียนรู้แบบ e-Learning โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีการทางปฏิบัติ ตั้งแต่ การปลูก จนถึงการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ (Packaging) ซึ่งการเรียนรู้ในปัจจุบันต้องเปลี่ยนรูปแบบในการสื่อสาร มีการเรียนรู้ผ่าน Platform ต่าง ๆ ให้เข้าถึงทักษะของการเรียนรู้ตลอดชีวิต “Lifelong Learning” ท่ามกลางความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่ในทุก ๆ วัน และสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว พร้อมทั้งสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน และทางวิทยาลัยเกษตรกรรมโคอิบุจิยินดีที่จะมีความร่วมมือกับ Start Up ของไทย ในการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการเกษตร

ในปี 2568 ทางวิทยาลัยเกษตรกรรมโคอิบุจิจะเริ่มส่งเจ้าหน้าที่และ Host Family มาดูงานด้านการเกษตรที่ไทย ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร ในการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยจะให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการเติบโตด้านเศรษฐกิจ (Economics) เพื่อให้เกษตรกรมีความตระหนักถึงประโยชน์ของการเรียนรู้และพัฒนาตัวเอง พร้อมสร้างระบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Learning Community) เข้ามาสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้น การพัฒนา Lifelong Learning Platform ของกรมส่งเสริมการเกษตร จะเป็นช่องทางหนึ่งที่เกษตรกรสามารถเชื่อมต่อแหล่งความรู้ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ ที่ซึ่งมีการพัฒนาความรู้ไม่มีวันสิ้นสุด ❖

แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ของกรมส่งเสริมการเกษตร ตอนจบ

จากคอลัมน์ เกษตร Digital ฉบับที่แล้ว
ที่ได้พูดถึงความสำคัญของ **แนวทางปฏิบัติตาม
พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
พ.ศ. 2562 หรือ PDPA** ตลอดจนสาระสำคัญของ
แนวทางการปฏิบัติตาม**พระราชบัญญัติ
คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ของ
กรมส่งเสริมการเกษตร** ในประเด็นที่ 1 นโยบาย
การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของกรมส่งเสริม
การเกษตร (Privacy Policy และประเด็นที่ 2
การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
(DPO) ไปแล้ว ฉบับนี้จะเล่าถึงอีก 4 ประเด็นสำคัญ
ที่เหลือต่อจากฉบับที่แล้ว ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 3 การจัดทำและเก็บรักษาบันทึกรายการ กิจกรรมการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล (ROPA)

เพื่อให้ทราบที่มาและเส้นทางของข้อมูลส่วนบุคคลที่สำนัก/กอง ที่มีความจำเป็น
ต้องจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคล หากมีการรั่วไหลหรือเกิดการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล
ก็จะสามารถตรวจสอบช่องทางรั่วไหลหรือการละเมิดได้โดยง่าย โดยกรมส่งเสริม
การเกษตรได้นำแพลตฟอร์มภาครัฐเพื่อรองรับการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครอง
ข้อมูลส่วนบุคคล (GPPC) เข้ามาช่วยในการบันทึกกิจกรรมการประมวลผลข้อมูล
ส่วนบุคคล รวมถึงการบริหารจัดการข้อมูลส่วนบุคคลในด้านอื่น ๆ ด้วย เช่น ระบบบริหาร
บันทึกกิจกรรมการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ระบบบริหารจัดการความยินยอม
ระบบจัดการคำขอใช้สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ระบบจัดการแจ้งเหตุละเมิด
ข้อมูลส่วนบุคคล

ประเด็นที่ 4 การจัดทำนโยบายความเป็นส่วนตัว (Private Notice)

เพื่อจัดทำประกาศนโยบายความเป็นส่วนตัวที่มีผลเฉพาะเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเท่านั้น และเป็นการแจ้งให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบเงื่อนไขเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งสำนัก/กอง/ศูนย์ ที่มีความประสงค์จะจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับใช้ในภารกิจของตนเป็นผู้รับผิดชอบ

1. ต้องแจ้งวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบก่อนหรือขณะจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของการเก็บรวบรวม
2. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวม
3. สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล
4. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล สถานที่ติดต่อ และวิธีการติดต่อ
5. แจ้งถึงผลกระทบที่เป็นไปได้จากการไม่ให้อข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งเป็นประกาศที่มีผลเฉพาะเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเท่านั้น
6. ต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบเงื่อนไขเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลตามที่กฎหมายกำหนด โดยแจ้งประกาศเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัว (Privacy Notice)

ประเด็นที่ 5 ข้อมูลส่วนบุคคลที่กรมส่งเสริมการเกษตร ได้เก็บรวบรวมไว้ก่อนที่พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ประกาศบังคับใช้

เพื่อให้กรมส่งเสริมการเกษตรสามารถจัดเก็บและนำข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รวบรวมไว้ก่อนที่พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ประกาศบังคับใช้ได้อย่างถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด สำนัก/กอง/ศูนย์ ที่ได้จัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลไว้ต้องจัดเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ภายใต้วัตถุประสงค์เดิม หากจะนำไปใช้ หรือเปิดเผยนอกเหนือจากวัตถุประสงค์เดิม จะต้องแจ้งเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล **ทั้งนี้ ต้องแจ้งวิธีการเพิกถอนความยินยอมให้เจ้าของข้อมูลที่ไม่ประสงค์ให้เก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลทราบด้วย**

ประเด็นที่ 6 ข้อมูลส่วนบุคคลที่กรมส่งเสริมการเกษตร ได้เก็บรวบรวมไว้หลังจากพระราชบัญญัติคุ้มครอง ข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ประกาศบังคับใช้

เพื่อให้กรมส่งเสริมการเกษตรจัดเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลได้
ตามที่พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 กำหนดไว้ สำนัก/กอง/ศูนย์
จะต้องดำเนินการ ดังนี้

1. ต้องแจ้งนโยบายความเป็นส่วนตัว (Privacy Notice) ให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลรับทราบ

พร้อมหนังสือขอความยินยอมที่ชัดเจน ผ่านช่องทางที่กำหนดไว้ แต่ต้อง
เป็นช่องทางที่สะดวกกับเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เช่น เอกสารที่อ่านได้สะดวก
เว็บไซต์ของกรมส่งเสริมการเกษตร หรือกรณีกล่องวงจรจะต้องมีป้ายประกาศ
ต่าง ๆ เป็นต้น

2. เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลพิจารณาว่าจะให้ความยินยอม ในการใช้ เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ตามวัตถุประสงค์ที่กรมส่งเสริม การเกษตรแจ้งหรือไม่

3. กรณีเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลให้ความยินยอม สำนัก/ กอง/ศูนย์ จะต้องบันทึกและจัดเก็บหนังสือแสดงความยินยอม หรือข้อมูลความยินยอมของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่ให้ความ ยินยอมไว้

อาจบันทึกในระบบอิเล็กทรอนิกส์หรือเข้าแฟ้มเอกสาร ทั้งนี้ ระยะเวลา
การจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในนโยบาย
ความเป็นส่วนตัว (Privacy Notice)

4. กรณีเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่ให้ความยินยอม สำนัก/กอง/ศูนย์ จะต้องบันทึกและจัดเก็บหนังสือแสดงความยินยอม หรือข้อมูล ความยินยอมของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่ให้ความยินยอมไว้

อาจบันทึกในระบบอิเล็กทรอนิกส์หรือเข้าแฟ้มเอกสาร ทั้งนี้
ระยะเวลาการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลให้เป็นไปตามระยะเวลา ที่กำหนดไว้ใน
นโยบายความเป็นส่วนตัว (Privacy Notice) กรณีนี้เจ้าของข้อมูลอาจเสียสิทธิ
ที่จะได้รับการบริการจากกรมส่งเสริมการเกษตร เช่น การสมัครเป็นสมาชิก หากไม่ยินยอม
ระบบการรับสมัครอาจไม่มีข้อมูลประกอบการดำเนินการต่อไปได้

อย่างไรก็ตาม กรมส่งเสริมการเกษตร มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร
ครอบครัวเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชนการส่งเสริมและพัฒนาเพิ่มศักยภาพ
การผลิต การแปรรูป การเพิ่มมูลค่า การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ โดยการ
ศึกษา วิจัย พัฒนากำหนดมาตรการและแนวทางในการส่งเสริมการเกษตร ตลอดจนการถ่ายทอด
เทคโนโลยีการเกษตร และการให้บริการทางการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง
มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งพาตัวเองได้อย่างยั่งยืน ซึ่งจำเป็นต้องจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อใช้
ในภารกิจดังกล่าว เป็นไปตามฐานกฎหมายของหน่วยงานอยู่แล้ว สิ่งที่ต้องทำเพิ่มเติมและย้ำเตือน
ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบทราบและตระหนักถึงคือการจัดทำ ต้องแจ้งนโยบายความเป็นส่วนตัว
(Privacy Notice) ให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลรับทราบ พร้อมทั้งการจัดเก็บหลักฐานตามระยะเวลา
ที่กำหนด รายละเอียดตามที่ประกาศไว้ในเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตร ❖

ดินดี พืชดี เกษตรกรแฮปปี้

สวัสดิ์พี ๆ นักอ่านทุกท่าน นี่สัมเซ่งเองมามากกกายกันเหมือนเดิมในคอลัมน์ Update สื่อเกษตร ช่วงที่ผ่านมามาฝนตก น้ำท่วมหนัก สัมเซ่งคอยเกาะติดสถานการณ์อยู่ตลอดเลยนะ แล้วก็ เป็นห่วงสุด ๆ สัมเซ่งเลยไปค้นหาของดีจากคลังความรู้มาฝาก นั่นก็คือ **ชุดสื่อการจัดการดิน** สัมเซ่งหวังว่าสื่อที่สัมเซ่งหามาฝากจะเป็นประโยชน์กับพี ๆ นะ ด้วยความห่วงใยจากใจสัมเซ่ง

เอกสารคำแนะนำ การจัดการดินและปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ

ดินดี พืชดีงาม ! ลองนึกภาพดินเป็นเหมือนอาหารของพืช ถ้าอาหารมีประโยชน์ พืชก็จะ แข็งแรง โตไว ผลผลิตก็เยอะตามไปด้วย ! เอกสารคำแนะนำเล่มนี้จึงพาทุกท่านมาทำความรู้จักกับ **ดินและปุ๋ย** ให้มากยิ่งขึ้น เริ่มตั้งแต่ธรรมชาติของดิน ไปจนถึงการตรวจค่าวิเคราะห์ดิน และการใช้ปุ๋ย อย่างมีประสิทธิภาพ

เรียบเรียง : กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

แผ่นพับ การจัดการดินและปุ๋ยในพืชผัก

ดินปลูกผัก เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผัก มีคุณภาพและมีผลผลิตสูง ทั้งเป็นที่อยู่ของ รากพืชและแหล่งธาตุอาหารที่ผักใช้ในการเจริญ เติบโต แผ่นพับนี้จึงเป็นเหมือนคู่มือในการ เตรียมดิน การปรับปรุงดิน ใบบนที่ปลูกผัก ตลอดจน อัตราส่วนในการใส่ปุ๋ย เพื่อ ให้ผลผลิต ของเราอดเยี่ยม !

เรียบเรียง : กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

แผ่นพับ วัสดุปรับปรุงบำรุงดิน

เมื่อทุกท่านทราบแล้วว่าดิน คือ ทรัพยากร อันล้ำค่าที่เราต้องดูแลรักษา ดังนั้น **แผ่นพับ วัสดุปรับปรุงบำรุงดิน** จะช่วยแนะนำวัสดุ ปรับปรุงบำรุงดิน ทั้ง **วัสดุจากอินทรีย์สาร** เช่น หินฟอสเฟต ปูนขาว ยิปซัม และ **วัสดุจากอนินทรีย์สาร** เช่น ตอซังข้าวโพดโดยการนำ วัสดุปรับปรุงดินทั้งสองประเภท มาใช้ร่วมกันอย่างเหมาะสม จะช่วยให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ เพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และสร้างความยั่งยืนให้กับ ระบบนิเวศ

เรียบเรียง : กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

อินโฟกราฟิก เทคนิคการคลุมดินร่วมกับการใช้ระบบน้ำอย่างเหมาะสม

เกษตรกรยุคใหม่ต้องรู้จักเทคนิคการคลุมดินนอกจากจะช่วยประหยัดน้ำ แล้วยังช่วยลดต้นทุนการผลิตอีกด้วย อินโฟกราฟิกนี้ก็มีวิธีการคลุมดิน ทั้งการใช้วัสดุอินทรีย์หรือวัสดุอนินทรีย์ที่หาได้ง่าย พี ๆ ลองนำไปปรับใช้ ให้เหมาะกับพื้นที่ของตัวเองได้เลย !

เรียบเรียง : สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร

“Easy to Search, Ready to Use.”
ติดตามและดาวน์โหลด
สื่อส่งเสริมการเกษตร
<https://www.doae.go.th/คลังความรู้>

สำหรับเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร
นำสื่อเข้าระบบ Mediatank
ได้ที่ <https://mediatank.doae.go.th>
ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในคลังความรู้
กรมส่งเสริมการเกษตร

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม :

ทำงานร่วมกัน
เชื่อมต่องาน
สร้างสรรค์

แบ่งปันข้อมูลและเติบโตไปพร้อมกัน

C4 : Collaboration Connect Create Consortium

C4

พีรพันธ์ คอกอง
อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
20 ตุลาคม 2567

กรมส่งเสริมการเกษตร
2143/1 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว
เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
www.doe.go.th